

การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1

ปริญญาบัตร
ของ
อิงอร เอกนิล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
ธันวาคม 2559

การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1

ปฏิญานิพนธ์
ของ
อิงอร เอกนิล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

ธันวาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
ธันวาคม 2559

อิงอร เอกนิล. (2559). การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชา ลูกเสือ กศน. 1. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา) .กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) เพื่อพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชา ลูกเสือ กศน. 1 2) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการนิเทศจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร เขตละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามกระบวนการดำเนินการด้านการพัฒนามาตรฐานการนิเทศมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนรู้การสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้าครู กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันโดยรวม อยู่ในระดับมาก แต่รายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน 2) ด้านการเรียนรู้การสอน 3) ด้านหลักสูตร และ 4) ด้านการนิเทศตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1 พบว่า ตัวแปรต้น ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เมื่อเปรียบเทียบแล้วไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในภาพรวม แต่มีบางด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1 พบว่า ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ควรมีความพร้อมในด้านบุคลิกภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เน้นผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ด้านการเรียนรู้การสอน ควรมีส่วน อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวิชา เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการการสอนที่หลากหลาย และตรงตามวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตร หลักสูตรมีการพัฒนาให้ตรงกับสภาพสังคมปัจจุบัน และจัดตามขอบข่ายของลูกเสือ และด้านการนิเทศ ต้องมีกระบวนการการนิเทศที่ชัดเจน ต่อเนื่องและครอบคลุม

THE DEVELOPMENT OF STANDARDS FOR SUPERVISED LEARNING
AND TEACHING FOR NON-FORMAL EDUCATION IN SCOUTS ONE

AN ABSTRACT
BY
ING-ON EKNIN

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Department of Educational Administration and Management
at Srinakharinwirot University

December 2016

Ing-on Eknin. (2016). *The Development of Standards for Supervised Learning and Teaching for Non-Formal Education in Scouts One*. Master's thesis, M.Ed. (Administration and Management) . Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Mingkwan Kongjareon.

The purposes of this research was to study and to compare the development of standards for supervision learning and teaching for Non-Formal education in Scouts One. This study included the problems, suggestions and threats which occurred during the study. The samples consisted of school administrators, official teachers and assigned teachers as supervisors from the Bangkok Office of Non-Formal and Informal Education from fifty districts in terms of Non-Formal and Informal Education centers. There were five teachers per district, with a total of two hundred and fifty people. The research instrument was a five-point rating scale questionnaires with four processes as follows: 1) supervision;2) course of education;3) learning and teaching; and 4) the performance of the teacher. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results of the study were as follows: 1) the director, government teachers and teachers in the sub-district, in terms of Non-Formal and Informal Education, as well as teachers at the Community Learning Centre 250 people according to opinions for supervisors revealed results which were high in general in all aspects of the study. They were ranked in order from high to low, as follows: 1) the performance of the teacher 2) learning and teaching 3) a course of education and 4) supervision.

The results were as follows:

The Headmaster, head teachers, teachers, non-formal education and district teachers. They were assigned to oversee non-formal education and informal education in fifty districts and to promote non-formal and informal education. There were comments made in the same direction as this finding. Overall, and taking revenue into consideration, these factors are listed below in descending order: 1) characteristics of teachers; 2) teaching; 3) curriculum; and 4) supervision. The comparison between the development of standards for supervision and teaching Scouts using non-formal education. The variables used in the study included age, gender, location, and educational level. In terms of experience with the operation, the difference was statistically significant in the overall terms, but there were still some aspects that were significantly different at a statistical level of 0.05.

Collection of Recommendations: developed standards for supervision and learning.

For the formal teaching of Scouts One, one key characteristic was that teachers should be prepared, have a good personality and teach the students about Ethics and practical thinking and finding solutions. The teaching materials should also be appropriate for the subject. It emphasizes practicality and integrates a variety of teaching. Courses are developed to correspond with present social conditions and on the Scouting process. There must also be a clear process for supervision that is both continuous and comprehensive.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล และตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดใหม่ๆ มีความรู้ และประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา และตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์ทุกท่านได้มอบให้ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ เป็นคณะกรรมการสอบเพิ่มเติม และคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและให้คำปรึกษาแนะนำที่ทำงานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนางกาญจนา สุขประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปราจีนบุรี นายกฤษณ์โก ไสลยกานนท์ ผู้อำนวยการค่ายลูกเสือวชิราวุธ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ นายเจริญศักดิ์ ดีแสน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดลำปาง นายพิเชษฐ์ เสือเฒ่า ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตห้วยขวาง และนางสาวนัฐฐา มณฑล นักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏนครราชสีมา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเครื่องมือการวิจัยที่ใช้การรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง บุคลากร และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ๆ ครอบครัวเอกนิล นายณัฐวุฒิ กิจนพเกียรติ ครอบครัวกิจนพเกียรติ นางสาวสฤติดาพร คำสด นางสาวปฐมา ศรีนา รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนและอยู่เคียงข้างเสมอมา

สำหรับคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบบูชาพระคุณบิดา มารดา คุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

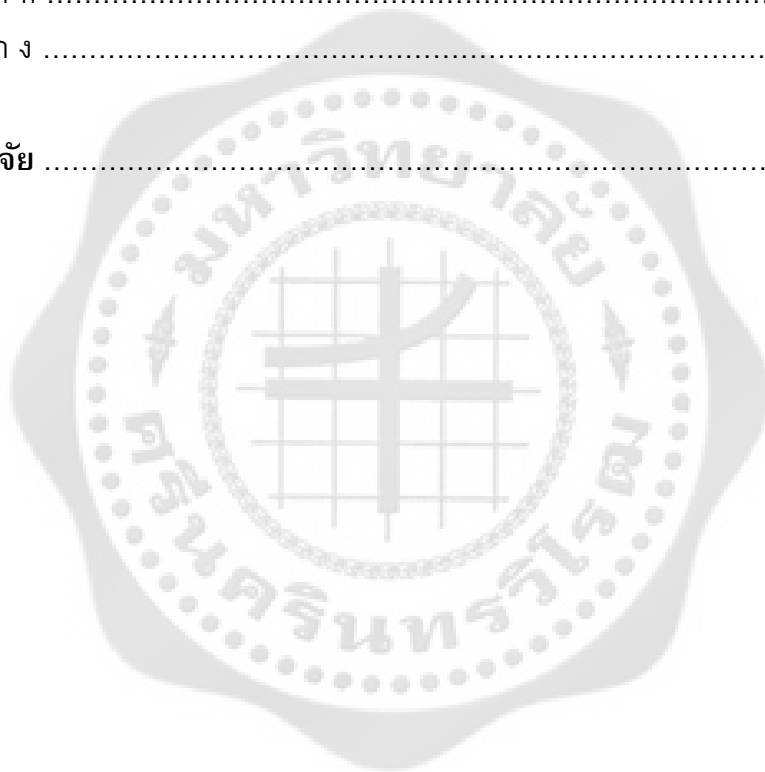
อิงอร เอกนิล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การนิเทศการเรียนรู้การสอน	10
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3 การดำเนินการวิจัย	50
รูปแบบการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การสร้างเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	82
สังเขปการวิจัย	82
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก	99
ภาคผนวก ข	107
ภาคผนวก ค	117
ภาคผนวก ง	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลส่วนตัวสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน	60
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 ด้านการนิเทศ	61
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 ด้านหลักสูตร	64
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 ด้านการเรียนการสอน	65
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	68
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ	70
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ	71
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ	72
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง	73
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง	74
12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	75
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t- test	76
14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอน วิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน	77
15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	78

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	8
2 พฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างเป็นทางการในองค์กร	10
3 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	21
4 การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1	90
5 สรุปผลการวิเคราะห์รายดำเนินการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับลูกเสือว่า (2551: 2)

“กิจกรรมลูกเสือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในระดับประเทศจนกระทั่งระดับสากล เนื่องด้วยลักษณะของกิจกรรมลูกเสือให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนผ่านกระบวนการกิจกรรมที่มุ่งสร้างระเบียบวินัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบ อดทน ซื่อสัตย์ รู้จักกาลเทศะ ความรักในเกียรติยศศักดิ์ศรีแห่งตนความรักหมู่คณะและความรักชาติบ้านเมือง เหล่านี้คือคุณสมบัติของคนที่ได้รับการพัฒนาแล้วเพื่อให้เป็นทรัพยากรของมนุษย์อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในทุกสาขาดังปรากฏว่านานาอารยประเทศต่างให้การยอมรับกิจกรรมลูกเสือในฐานะที่เป็นกิจกรรมที่ฝึกอบรมเยาวชนให้สามารถมีพัฒนาการทั้งในด้านลักษณะนิสัยบุคลิกภาพความเป็นผู้นำการยึดมั่นในคุณธรรมความดีกิจกรรมลูกเสือจึงมีความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติ”

กิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่ามีส่วนช่วยในการอบรมปมนิสัยเยาวชนให้เป็นคนดีได้ โดยจะเห็นได้จากจำนวนชาติสมาชิกลูกเสือ ซึ่งมีไม่น้อยกว่า 150 ประเทศ ปกครอง สืบัญญา. (2551: 1) กิจกรรมลูกเสือในประเทศไทยเริ่มมีมาตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย โดยตั้งกองลูกเสือขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 และมีการดำเนินกิจกรรมลูกเสือจนถึงปัจจุบัน กิจกรรมลูกเสือมีส่วนช่วยในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม สอนให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สอนให้เยาวชนมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตน ช่วยเหลือผู้อื่นตามคำปฏิญาณ กฏ และคติพจน์ของลูกเสือ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การลูกเสือมุ่งพัฒนา ลูกเสือทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข ความมั่นคงของประเทศชาติ พระราชบัญญัติลูกเสือ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2528-2532 (2528: 15)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำกับดูแลทั้งในการกำหนดนโยบายและการส่งเสริมการดำเนินงานได้กำหนดจุดเน้นโดยให้ความสำคัญต่อการนำนโยบายด้านสังคมของรัฐบาลด้านการศึกษาที่ยึดคุณธรรมนำความรู้โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสันติวิธีวิถีประชาธิปไตยมุ่งพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างเป็น

รูปธรรมในขณะเดียวกันในระดับพื้นที่การศึกษาพบว่าคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาดเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาและเน้นการส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ผ่านกระบวนการลูกเสือกระทรวงศึกษาธิการ (2550: 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักส่งเสริมสิทธิหน้าที่ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2556)

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคน พัฒนาประเทศ เป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมคนเข้าสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคง และรู้ทันโลกในภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ยึดหลักทางสายกลางเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพ และยั่งยืน สำหรับการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนภายใต้แนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งให้ความสำคัญต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในแต่ละหลักสูตร โดยถือเป็นความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อผลประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมาย และผู้รับบริการ ดังปรากฏบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตราที่ 48 ซึ่งบัญญัติให้

“หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

การนิเทศงานทางวิชาการภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายในโรงเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติซึ่งได้แก่ผู้บริหารผู้ช่วยผู้บริหารหัวหน้างานและหัวหน้าหมวดวิชานับว่าเป็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่การศึกษาหลายประการคือ

1. เป็นการเสริมกำลังการนิเทศการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. เป็นการแก้ปัญหาได้ตรงจุด
3. บรรยากาศของการนิเทศจะเป็นบรรยากาศของความรักความสามัคคี
4. การติดตามผลการนิเทศจะกระทำได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดระยะ”พระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเนื่องในพิธีเปิดการสัมมนาผู้ผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาอันเกิดจากการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนครั้งที่3 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยวันที่ 16 ตุลาคม 2536

การนิเทศการสอนนับว่าเป็นงานสำคัญช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน เพื่อนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพอันเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาศึกษา วัชราน เล่าเรียนดี. (2550: 5) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548: 28) ได้กล่าวถึง

การนิเทศการสอนว่ามีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งปรับปรุงและพัฒนการสอนในโรงเรียน โดยมุ่งที่พฤติกรรมการสอนของครูที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทการนิเทศของครูจึงมีความสำคัญในปฏิบัติการนิเทศในสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารเองด้วยทิศทางการนิเทศการศึกษาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้นมากมายส่วนใหญ่นเน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศแบบร่วมพัฒนาซึ่งต้องใช้ทักษะในการประสานความร่วมมือมากมายเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มพูนหรือฝึกฝนทักษะใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการและขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการการนิเทศการศึกษาถือเป็นงานสำคัญงานหนึ่งในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการจะต้องพัฒนาและใช้กระบวนการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูตั้งนั้นในการพัฒนาการนิเทศในสถานศึกษานั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดคือผู้บริหารอาจจะกล่าวได้ว่าการนิเทศในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักคือผู้บริหารนั่นเองอย่างไรก็ตามจากข้อค้นพบจากงานวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 129) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านวิชาการน้อยเนื่องจากงานวิชาการไม่ได้ทำให้สถานศึกษาเป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็วเหมือนกับการเน้นด้านกิจกรรมเช่นกีฬาดนตรีเป็นต้นการจะมุ่งพัฒนางานวิชาการให้มีความโดดเด่นเพื่อสร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับได้ก่อนข้างยากผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับงานวิชาการน้อยเกินไป

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีนโยบายให้พัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้อย่าง

ต่อเนื่องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552: 1)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขตสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครเป็นสถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้พลาดโอกาส ผู้ขาดโอกาส และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่ภายนอกโรงเรียน โดย การกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ให้ ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย ด้านจิตใจมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไป กับการพัฒนาการเรียนรู้มีสติปัญญาสร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญา ท้องถิ่นและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่ นอกโรงเรียน สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552: 2) และ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการสื่อสาร

การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบายการจัดการศึกษา และมุ่งเน้นส่งเสริมกิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียน มีทักษะการดำเนินชีวิตและสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคม ได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ได้มี การจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ (ลูกเสือการศึกษานอกโรงเรียน) และได้กำหนดให้วิชา ลูกเสือ กศน.1 เป็นวิชาเลือกบังคับและมีการลงทะเบียนเรียนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2554 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ไม่เป็นที่น่าพอใจ การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ครูขาด ทักษะการวางแผนการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนลูกเสือ ไม่มีอุปกรณ์ในการสอน ภาคปฏิบัติ ทำให้ยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ มีปัญหาอุปสรรคมากมาย หลายด้าน เช่น ปัญหาการไม่ชอบเรียนกิจกรรมลูกเสือของนักศึกษา กศน. เนื่องจากเป็น กลุ่มเป้าหมายที่ออกจากในระบบโรงเรียนจึงไม่อยากจะแต่งเครื่องแบบลูกเสือ ปัญหาด้านการเรียน การสอน ด้านหลักสูตร และที่สำคัญที่สุดโดยเฉพาะการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ไม่มีรูปแบบหรือเครื่องมือสำหรับการนิเทศที่เฉพาะเจาะจง ที่เป็นมาตรฐานการนิเทศการเรียน การสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นในการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่ผ่านมา มักจะเป็นไปในลักษณะของการเพิ่มพูนปัญญาให้แก่ครูผู้จัดการเรียนการสอน เพราะการนิเทศการเรียนการสอน มักจะเป็นไปในลักษณะการประเมินการสอน ทำให้ครูขาดความ

มั่นใจ หวาดกลัว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะครุคิดว่าการนิเทศการเรียนการสอนเป็นการจับผิดมากกว่าเป็นการช่วยเหลือแก้ปัญหาการเรียนการสอน การนิเทศภายในขาดความต่อเนื่อง ปัญหาด้านบุคลากรการนิเทศบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการนิเทศผู้บริหารไม่ให้ความสนใจในงานวิชาการและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูที่มีคุณวุฒิทางการลูกเสือและได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้รับผิดชอบการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1 ของสถานศึกษา แต่การนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในปัจจุบันยังขาดเครื่องมือการนิเทศที่เป็นมาตรฐานกลาง ส่วนใหญ่ใช้ประสบการณ์ และแบบนิเทศการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน (กศน.) ทั่วไป วิชา ลูกเสือ กศน.1 จึงยังไม่มีแบบมาตรฐานการนิเทศที่เป็นรูปธรรม ที่เป็นมาตรฐานกลาง และเฉพาะด้าน ทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทและความต้องการปฏิบัติงานในสภาพจริงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตทั้ง 50 เขต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 เพราะทำให้ทราบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยดังนี้

1. ได้มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือกศน. 1
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการนำมาตรฐานการนิเทศไปใช้กับการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านพื้นที่

ผู้วิจัยศึกษามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน

2. ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

3. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูอาสาสมัครฯ หัวหน้า กศน. ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ จำนวน 250 คน และใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเลือกจากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิทางการลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือ และครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน. 1 รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

4.1 การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยศึกษาความต้องการ 4 ด้าน 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

4.2 การรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน 4 ด้าน 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการนิเทศ หมายถึงแนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและยกระดับการนิเทศคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่เป็นมาตรฐาน และสามารถนำไปใช้ในทิศทางเดียวกันได้อย่างถูกต้องประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. ด้านการนิเทศ หมายถึงกระบวนการที่จะช่วยเหลือแนะนำชี้แจงปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2. ด้านหลักสูตร หมายถึง หลักสูตร เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดไว้ใน หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ด้านวิชาการ การปฏิบัติ ฝึกทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน หมายถึงคุณสมบัติที่แสดงออกให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีงาม

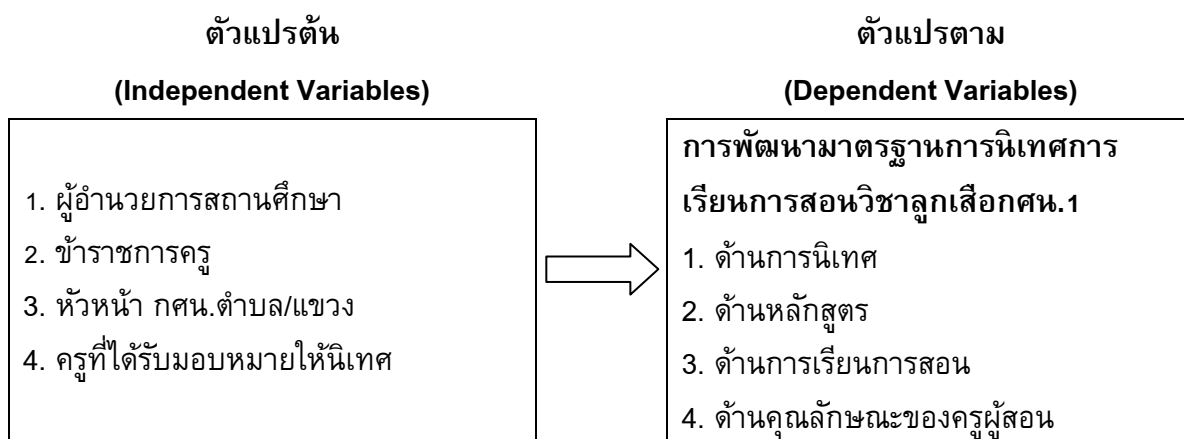
ผู้นิเทศก์ หมายถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอน โดยผ่านการฝึกอบรมวิชา ผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้เบื้องต้นขึ้นไป หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ หมายถึงการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของนักศึกษากิจการศึกษานอกระบบศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้กระบวนการลูกเสือจัดกิจกรรมให้มีความสนุกสนานดึงดูดใจโดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน

หลักสูตรลูกเสือ กศน.1 หมายถึงหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายวิชาเลือก ภายใต้กรอบสาระการพัฒนาสังคม มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นให้เป็นกิจกรรมที่มีส่วนช่วยพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่องการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 มีกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย สรุปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา (Conceptual Framework)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของการนิเทศการเรียนการสอน

1.1.1 กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน

1.1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน

1.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

1.2 ความจำเป็นในการนิเทศการเรียนการสอน

1.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศการเรียนการสอน

1.4 หลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา

1.5 มาตรฐานการนิเทศ

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ

2.1 ลูกเสือและความหมายของลูกเสือ

2.2 ประวัติการลูกเสือ

2.3 สาระสำคัญของการลูกเสือ

2.4 วิธีการของการลูกเสือ

2.5 นโยบายการพัฒนาลูกเสือ

2.6 หลักสูตรวิชา ลูกเสือ กศน.1

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การนิเทศการเรียนรู้การสอน

1.1 ความหมายของการนิเทศการเรียนรู้การสอน

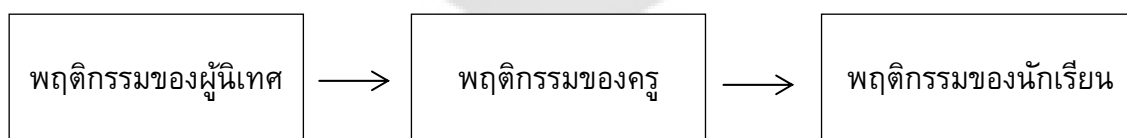
การนิเทศการเรียนรู้การสอนเป็นงานสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน เพื่อนำมาสู่การพัฒนาความสามารถ ทักษะในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สะท้อนคุณภาพทางการเรียนของนักเรียนอันเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 24) กล่าวว่า การนิเทศหมายถึงกระบวนการจัดการบริหาร การศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของการศึกษา

วัชรานเล่าเรียนดี (2550: 3) กล่าวว่า การนิเทศหมายถึงกระบวนการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำและให้ความร่วมมือต่อครูในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันจะส่งผลถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สเปียร์ส (Spears. 1967: 16) ; แฮร์ริส (Harris. 1985: 10) ; โอลิวา (Oliva. 1989: 8) ; กลีคแมน, กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon 2004: 6) ให้ความหมายของการนิเทศที่สอดคล้องกันว่าเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการสอนทั้งในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาการทำงานของครูมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

อัลฟอนโซ และคณะ (Alfonso; & Others. 1981) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการสอนว่าเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างเป็นทางการในองค์กรนั้น ซึ่งชี้แนะพฤติกรรมของครูในทางที่จะให้ความสะดวกในด้านการเรียนของนักเรียน และสัมฤทธิ์ผลถึงเป้าหมายขององค์กรโดยแสดงเป็นระบบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 พฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างเป็นทางการในองค์กร

กลีคแมน (Glickman. 1990: 6) ได้กล่าวเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

จากความหมายของการนิเทศการเรียนรู้การสอนศึกษาสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ เพื่อมุ่งเน้นปรับปรุงและการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพการเรียนการสอน โดยให้การช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน

กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการเรียนการสอนที่ลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันอย่างมีระบบ ระเบียบ กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน จะต้องมียุทธศาสตร์ ขั้นตอนดำเนินงานไว้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องอย่างมีระบบแบบแผน พร้อมด้วยเหตุผลความเป็นไปได้ กระบวนการนิเทศการสอนที่ดีจะทำให้การจัดการนิเทศประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 74) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนไว้ 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ประเมินความต้องการจำเป็นที่พัฒนาหมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลสภาพความสำเร็จของงาน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนานั้น หมายถึง การวิเคราะห์ผลหรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนาและการประเมินแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา

ขั้นที่ 3 การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา เป็นการพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้หรือมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด

ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ เป็นการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาจัดลำดับขั้นตอนและลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เป็นการรวบรวมข้อมูลดำเนินการดำเนินการนิเทศ ผลที่ได้ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามแผนการนิเทศไปเปรียบเทียบกับสภาพของความสำเร็จของงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

แฮร์ริส (Harris. 1985: 13) ได้ปรับปรุงกระบวนการนิเทศ 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล เพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจะศึกษาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่างๆ
- 1.2 การสังเกต เป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
- 1.3 การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
- 1.4 การวัดพฤติกรรมการทำงาน
- 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงาน ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 2.1 การกำหนดเป้าหมาย
  - 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
  - 2.3 การกำหนดทางเลือก
  - 2.4 การจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยงานต่อไปนี้
- 3.1 การจัดสายงาน เป็นการจัดส่วนประกอบต่างๆของงานให้สัมพันธ์กัน
  - 3.2 การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
  - 3.3 การเตรียมการต่างๆให้พร้อมที่จะทำงาน
  - 3.4 การจัดระบบการทำงาน
  - 3.5 การกำหนดแผนในการทำงาน
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
- 4.1 การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่างๆ
  - 4.2 การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่างๆ
  - 4.3 การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง
  - 4.4 การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย
5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงาน เวลา วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
- 5.1 การประสานงานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
  - 5.2 การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน
  - 5.3 การปรับการทำงานในส่วนต่างๆให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด
  - 5.4 การกำหนดเวลาการทำงานในแต่ละช่วง
  - 5.5 การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น
6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด ได้แก่งานต่อไปนี้
- 6.1 การแต่งตั้งบุคลากร
  - 6.2 การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน
  - 6.3 การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา ปริมาณ หรืออัตราเร่งในการทำงาน
  - 6.4 การแนะนำการปฏิบัติงาน
  - 6.5 การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติตน
- กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อให้การนิเทศการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ขั้นตอนการปฏิบัติอาจสามารถ

แบ่งออกได้เป็นหลายวิธี โดยมีขั้นตอนหลักคือ การวางแผน การให้ความรู้ การลงมือปฏิบัติ การให้กำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน

บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นศึกษานิเทศก์แต่ผู้เดียว ใครก็ได้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันบุคคลผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้มีหลายกลุ่มดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์คือบุคคลที่มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง
2. ผู้บริหารสถานศึกษา
3. ครูอาจให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่เพื่อนครูด้วยกัน
4. ผู้เชี่ยวชาญคือบุคคลที่สถานศึกษาเชิญมาเป็นวิทยากรเพื่อช่วยเหลือแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. ผู้บริหารการศึกษา

ผู้นิเทศมีภาระหน้าที่หลายอย่างแต่หน้าที่หลักคือการช่วยเหลือแนะนำส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนซึ่งต้องเกี่ยวกับกับงานหลายด้านและบุคลากรหลายฝ่ายนักการศึกษาหลายท่าน (คู่มือการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระงานอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์, 2550) ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้ประสาน (Coordinator) เช่นประสานครูแต่ละระดับให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันประสานชุมชนผู้ปกครอง
2. บทบาทเป็นที่ปรึกษา (Consultant) โดยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครูและผู้รับการนิเทศทั่วไป
3. บทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม (Group Leader) คือวิธีที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ
4. บทบาทเป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ได้แก่เป็นผู้ประเมินผลการสอนประเมินผลหลักสูตร
5. บทบาทในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรด้านการเรียนการสอนด้านการวัดประเมินผล
6. บทบาทเป็นนักวิจัยเป็นผู้ที่นำผลการวิจัยเสนอแนะให้ครูใช้และดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยปฏิบัติการ
7. บทบาทเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงโดยการช่วยเหลือให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพัฒนา
8. เป็นครูต้นแบบคือสามารถสาธิตการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่ครูและแนะนำวิธีการสอนแก่ครูได้

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่า ผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนกระบวนการนิเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังที่ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2546: 15) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนี้

1. มีระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา
2. มีระบบการวางแผนการนิเทศอย่างมียุทธศาสตร์
3. มีระบบการจัดการที่เน้นการพัฒนาครูและนักเรียน
4. มีระบบการติดตาม ประเมินผลที่เน้นผลงานครู
5. มีระบบการเผยแพร่และขยายผล

เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรมีบทบาทในการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ตระหนักและเห็นความสำคัญว่าจะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง
2. บริหารและการจัดการแบบมีส่วนร่วม
3. สร้างขวัญและกำลังใจ
4. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น
5. สนับสนุนด้านงบประมาณ และอำนวยความสะดวกในทุกด้าน
6. สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน
7. ประสานกับกลุ่มนิเทศ เพื่อร่วมกันวางแผนในการพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษา

จากความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีระบบนิเทศที่ดี จะทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ และตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียน ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ มีคุณลักษณะของความเป็นครู มีความรู้ ความเข้าใจ เข้าใจในการใช้หลักสูตร เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม มีการประเมินและปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

1.2 ความจำเป็นในการนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสถานศึกษามีความจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนมากด้วยเหตุผลที่ว่า 1) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากจำเป็นจะต้องมีการนิเทศ 2) การนิเทศการสอนเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู 3) การนิเทศการสอนมีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมสอน 4) การนิเทศการสอนมีความจำเป็นต่อ

การทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอเนื่องจากเนื่องจากสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543: 13); กรองทอง จิตรเดชากุล (2540: 4) ที่ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการสอนไว้ว่าการนิเทศการสอนเป็นการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการกรมวิชาการ (2546: 13) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการเรียนการสอนมาจาก

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนิเทศ
3. การพัฒนาสถานศึกษาครูและผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

ชาญชัย อาจินสมมาตร (2547: 112) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากเพราะเกี่ยวข้องกับบุคคลการนิเทศ เป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่างๆ กัน อีกประการหนึ่งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากเมื่อไม่นานมานี้สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือทั้งนั้น

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตามแต่ครูจะต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอนเนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ กัน และจะต้องเผชิญกับภาวะที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่อาจสละเวลาได้มากเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณีดังกล่าว

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติข้อแนะนำที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปรายจากการค้นพบของการวิจัยมีความจำเป็นต่อความเจริญเติบโตดังกล่าวการนิเทศสามารถให้บริการได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศ

การศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

สุทธนู ศรีไสย์ (2549: 8) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการเรียนการสอน

1. หลักการผู้นำ (Leadership) คือ การใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้กิจกรรมต่างๆของกลุ่มเป็นไปตามเป้าประสงค์
2. หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือ การกระทำร่วมกันและรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการสอนจากหลายฝ่ายและทำหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนในการประเมินผล ตลอดจนการประสานงาน
3. หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือ การนิเทศการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงานด้วยความเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษย์สัมพันธ์
4. หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือ การนิเทศการเรียนการสอนจะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆแปลกๆหรือทำงานด้วยตนเองได้
5. หลักการบูรณาการ (Integration) คือ เป็นกระบวนการที่รวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้
6. หลักการมุ่งชุมชน (Community) คือ เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชนและการปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนที่ดีขึ้น
7. หลักการวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติให้เหมาะสมที่สุด
8. หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป
9. หลักการวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความจริง มากกว่าความเห็นส่วนบุคคล
10. หลักการประเมิน (Evaluation) หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอนและหลายอย่าง

เบอร์ตันและบรูคเนอร์ (Burton; & Brueckner. 1977: 74) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาคควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) คือเป็นไปตามค่านิยมความเป็นจริงตามกฎเกณฑ์ควรมีวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาคควเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือเป็นไปอย่างมีลำดับเป็นระเบียบในกระบวนการทำงานมีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือควรเคารพในตัวบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเปิดโอกาสให้ความร่วมมือใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลส่งเสริมให้แสดงออกและพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานมากที่สุด

จากความจำเป็นของการนิเทศการเรียนการสอนสรุปได้ว่าการนิเทศการสอนมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพเพราะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการพัฒนางานวิชาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและยังช่วยให้ครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพอีกด้วย

1.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จำเป็นต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการดำเนินการไว้ เพื่อจะให้ผูปฏิบัติได้ทราบแน่ชัดว่าการกระทำสิ่งใด ความมุ่งหมายของการนิเทศการเรียนการสอนจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและแนวทางการสอนที่ชัดเจน เพื่อจะให้เกิดผลที่ต้องการ สอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2550: 8) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 20); วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 7) มีความเห็นว่าการนิเทศการเรียนการสอนเป็นการปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาความรู้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างขวัญและกำลังใจ โดยอาศัยการนิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ

ฮอย และแพทริก (Hoy; & Pratick. 1986) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าการนิเทศภายในโรงเรียนถูกกำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวัตถุประสงค์ของการนิเทศไม่ใช่การตัดสินเกี่ยวกับวิธีการสอนของครูและไม่ใช่วิธีการควบคุมการสอนแต่เป็นการทำงานร่วมกันดังนั้นจุดมุ่งหมายของการนิเทศก็คือการร่วมมือกับครูผู้สอนเพื่อปรับปรุงวิธีการสอนไม่ใช่เพียงเพื่อแก้ปัญหาของครูเท่านั้นแต่ช่วยให้ครูได้เรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนปรับปรุงการสอนโดยอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันคำแนะนำของผู้นิเทศนั้นจะต้องใช้ทฤษฎีเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้การนิเทศดีขึ้นและต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียนกระบวนการที่ได้รับการยอมรับจะต้องประสานสิ่งนั้นกับรูปแบบของกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือครูการร่วมมือกันโดยตั้งอยู่บนบรรทัดฐานและมีทิศทางเดียวกันเพื่อให้ครูได้ค้นพบวิธีการสอนด้วยตนเอง

ปรีก และจัสแมน (ชาร์ มณีศรี. 2538; อ้างอิงจาก Brigg; & Justman. n.d.) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ
2. การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู

3. การปรับปรุงการสอนของครู
4. การส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาคม
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 20) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนไว้ ดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู

- 1.1 การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอนเพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน

- 1.2 การนิเทศการสอนช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน

- 1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

- 2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพนักเรียน

- 2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

- 2.3 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน

- 2.4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป การนิเทศการเรียนการสอน มีความมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ส่งเสริม เพื่อพัฒนาครูในด้านต่างๆอย่างเหมาะสม และปรับตัวให้ทันกาลเวลาและสภาพต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่งเสริมอันจะส่งผลต่อเป้าหมายสุดท้าย คือ นำพานักเรียนไปสู่คุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.4 หลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาต้องอาศัยหลักการเพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบและสามารถดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการนิเทศได้ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษาหลักการนิเทศการศึกษาที่สำคัญมีนักการศึกษาได้เสนอไว้ดังนี้

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton; & Brueckner. 1955) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) คือเป็นไปตามค่านิยมความเป็นจริงตามกฎหมายเกณฑ์ควรมีวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือเป็นไปอย่างมีลำดับเป็นระเบียบในกระบวนการทำงานมีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือควรเคารพในตัวบุคคลคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเปิดโอกาสให้ความร่วมมือใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลส่งเสริมให้แสดงออกและพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานมากที่สุด

อาดัมส์ และดิกกี (Adams; & Dickey. 1966) ได้ให้หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอนดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม

1.1 การจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการเรียนการสอนเพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีสอนต่างๆ

1.2 ช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาการเฉพาะให้เทคนิควิธีสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.3 พัฒนาให้มีความเชื่อมั่นในการสอนและมีประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอน

1.4 พัฒนาทัศนคติและอุดมการณ์ในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

1.5 พัฒนาประมวลรายวิชาโครงการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน

1.6 ร่วมมือจัดทำสื่อการสอนชนิดต่างๆที่จำเป็นและหาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น

1.7 ช่วยพัฒนาประสบการณ์การประเมินผลและเทคนิคการใช้และเตรียมเครื่องมือประมวลผล

1.8 ช่วยวางแผนและพัฒนาผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนและปัญหาอื่น

2. การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตย

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำของการศึกษามากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง

2.2 ต้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ครูมีอิสระใช้ความสามารถของตนเองพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีขึ้น

2.3 เปิดโอกาสให้ครูมีความคล่องตัวในการดำเนินงานต่างๆส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการทำงาน

2.4 การใช้อำนาจหน้าที่ควรเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มและหมู่คณะ

2.5 ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.6 อำนาจยอมเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีประชาธิปไตยทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถและความเป็นผู้นำ

2.7 ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ครูจะต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์

3.1 ผู้นิเทศและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศในการนิเทศด้วยการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน

3.2 ผู้นิเทศให้อิสระแก่ครูได้มีความคิดสร้างสรรค์ตามความสามารถของแต่ละคน

4. การนิเทศยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์
  - 4.1 ให้การยอมรับนับถือบุคคลอื่นเป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์
  - 4.2 ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ
  - 4.3 สร้างความเชื่อถือและศรัทธาให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่นๆ
5. การนิเทศเพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ
  - 5.1 ขวัญและกำลังใจของครูดียอมส่งผลในการทำงานให้ดีขึ้นไปด้วย
  - 5.2 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครูที่ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน
  - 5.3 ครูเองก็ต้องการขวัญกำลังใจ
  - 5.4 การดำเนินงานควรจะเป็นไปด้วยความสมัครใจตามความสามารถของแต่ละบุคคล
6. การนิเทศเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน
  - 6.1 งานนิเทศเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน
  - 6.2 งานนิเทศเป็นการปรับปรุงการสอนของครู
  - 6.3 งานนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตร
  - 6.4 การประเมินผลการสอนมีความจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนการสอน
7. การนิเทศเป็นการประชาสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศกับงานอื่นๆ
  - 7.1 การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆระหว่างงานนิเทศกับงานอื่นๆ
  - 7.2 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นๆ

สรุปหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษาพอสรุปได้ว่าหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษาคือ ความพยายามทุกวิถีทางของผู้ให้การนิเทศที่จะแสวงหาความสามารถของผู้รับการนิเทศมาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเหล่านั้นใช้ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุดสำหรับการนิเทศการสอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาซึ่งมีหลักสำคัญคือความพยายามของผู้นิเทศที่มุ่งให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเพื่อส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน

1.5 มาตรฐานการนิเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ว่านโยบายการปฏิรูปการจัดการศึกษาจะบรรลุสู่เป้าหมายในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาครูอาจารย์บุคลากรทางการศึกษาต้องมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันและปัญหาที่องค์กรประกอบในการจัดการศึกษาทั้งในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ-ครุภัณฑ์งบประมาณการบริหารจัดการและกระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการการนิเทศการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณ (2540: 23-25) ได้กำหนดกระบวนการการนิเทศการศึกษาโดยใช้กระบวนการ5ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

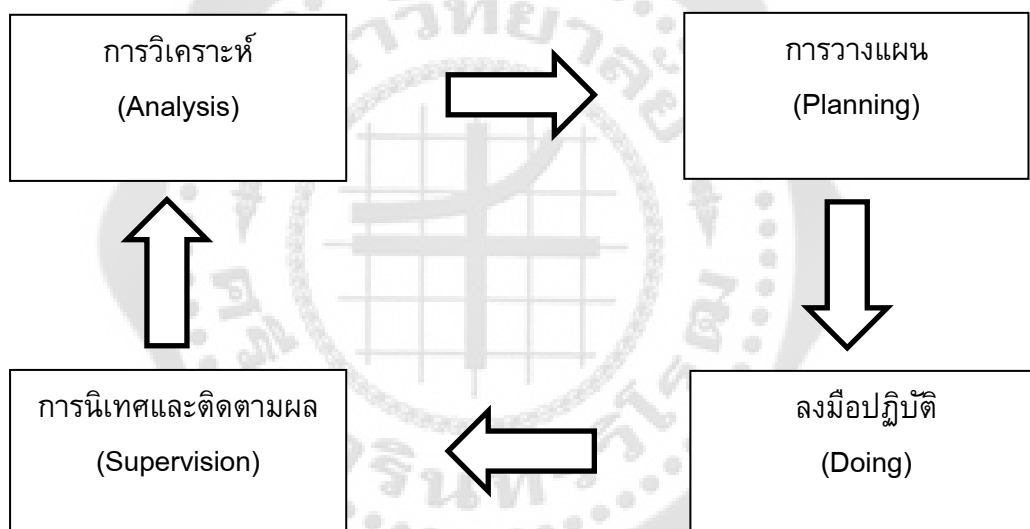
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครื่องมือสื่อและการพัฒนาวิธีการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและการรายงานผล

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528: 76-79) ได้เสนอตัวแบบ (Model) กระบวนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วยส่วนสำคัญ4ส่วนดังภาพประกอบกระบวนการดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

โดยสรุปรูปแบบกระบวนการนี้จะประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Doing) และการนิเทศติดตามผล (Supervision) ซึ่งอาจเรียกสั้นๆว่า APDS Modelซึ่งอธิบายผลดังนี้

A = การวิเคราะห์เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติจัดทำให้ประสบความสำเร็จ

P = วางแผนเป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ

D = ลงมือปฏิบัติเป็นการลงมือดำเนินการตามขั้นตอนและโครงการทำงานในแต่ละเรื่องที่กำหนดไว้

S = นิเทศติดตามผลเป็นการติดตามดูแลช่วยเหลือกำกับสนับสนุนให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

สังต์ อุทรานันท์ (2530: 84-87) ได้พัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศงาน (Planning – P) เป็นขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศงานและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะต้องจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ (Informing –I) เป็นขั้นตอนการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่ จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำการอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพเป็นขั้นที่จำเป็นทุกครั้งสำหรับการ เริ่มต้นการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing – D) ประกอบการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะคือ

1. การปฏิบัติของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

2. การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพ ใ้ทำงานออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3. การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ตลอดจนเครื่องใช้ต่างๆที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเสริมกำลังใจ ของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้ อาจจะดำเนินไปพร้อมกับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผล การดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไรหลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหา หรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็ควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข อาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่งสำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่ พึงพอใจหรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล

กล่าวโดยสรุปได้ว่า มาตรฐานการนิเทศ คือ การกำหนดทิศทาง และแนวทางร่วมกันใน การวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นไปทิศทาง มาตรฐานเดียวกัน

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ

2.1 ลูกเสือและความหมายของลูกเสือ

กิจการลูกเสือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีมีความสามารถมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมืองและสังคมโลก กิจการลูกเสือเป็นกระบวนการอาสาสมัครเปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่แบ่งแยกไม่มีกีดกันในเรื่องเชื้อชาติผิวพรรณวรรณะลัทธิศาสนาใดๆ และเป็นกระบวนการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือประวัติความเป็นมาของลูกเสือโลกและกิจการลูกเสือไทยสาระสำคัญของการลูกเสือและโครงสร้างการบริหารงานลูกเสือ

ลูกเสือ หมายถึง งานและคุณสมบัติพิเศษของคนที่อยู่ในป่า ผู้สำรวจ และคนที่อยู่ชายแดน อภัย จันทวิมล (2506: 4)

ลูกเสือ จากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง สมาชิกแห่งองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมนิสิตเด็กชายให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณี มีอุดมคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อผู้อื่น เป็นต้นราชบัณฑิตยสถาน (2538: 741)

เปลื้อง ณ นครอ้างถึงในนิกร แสนวิไล (2545: 12) ให้ความหมายไว้ว่า ลูกเสือ หมายถึง เด็กที่อยู่ในคณะที่ตั้งขึ้นสำหรับอบรมให้เป็นพลเมืองที่ดี

ชนะ ยาคี (สมรรถไชย ศรีภักดิ์ และคณะ. 2549: 7; อ้างอิงจาก ชนะ ยาคี. ม.ป.ป.) ให้ความหมายไว้ว่า ลูกเสือ คือ การอบรม สั่งสอน ฝึกฝนให้เด็กเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและได้วิเคราะห์ คำว่า “ลูกเสือ” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า boy scout คำว่า scout อาจแยกเป็นคำต่อไปนี้

S	ย่อมาจาก	Sincerity	แปลว่า	จริงใจ
C	ย่อมาจาก	Courtesy	แปลว่า	ความสุภาพอ่อนโยน
O	ย่อมาจาก	Obedience	แปลว่า	การเชื่อฟัง
U	ย่อมาจาก	Unity	แปลว่า	ความเป็นใจเดียวกัน
T	ย่อมาจาก	Thrifty	แปลว่า	ความมัธยัสถ์

ดังนั้น “ลูกเสือ” จะต้องเป็นคนดี มีความสุภาพอ่อนโยน รู้จักเชื่อฟัง มีความรัก สามัคคีและมัธยัสถ์ ซึ่งเป็นการสร้างคุณสมบัติให้แก่ลูกเสือ

สรุปคำว่า ลูกเสือ มีความหมายได้สองนัย กล่าวคือ นัยหนึ่งหมายถึง องค์การที่มีสมาชิกขององค์การมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม เป็นผู้นำผู้ตาม มีความอดทน สามารถอยู่ในสังคมที่สงบสุข มีน้ำใจ มีคุณธรรม รักและเคารพสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติลูกเสือ พุทธศักราช 2551

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ลูกเสือ” หมายความว่า เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตร

นารี” “บุคลากรทางการลูกเสือ” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือผู้ตรวจการลูกเสือกรรมการลูกเสืออาสาสมัครลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

มาตรา 8 คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกายสติปัญญาจิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้าทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำเชื่อฟังและฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริตมีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัดสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

2.2 ประวัติการลูกเสือ

ประวัติความเป็นมาของลูกเสือโลก

การลูกเสือเริ่มต้นที่ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) มาจากหลักการแนวคิดของ Lord Baden Powell และหนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” เป็นหนังสือที่ Lord Baden Powell ได้เขียนขึ้นประกอบด้วยโปรแกรมและเรื่องราวต่างๆ ชวนให้เด็กๆ เกิดความคิดตรงกันในด้านที่จะร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นคือการจัดตั้งหมู่ลูกเสือขึ้นโดยอิสระและกระจายไปทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วแม้ว่าปัจจุบันโปรแกรมหรือโครงการฝึกอบรมเหล่านั้นก็ยังเป็นที่นิยมอยู่ทุกมุมโลก ตามหลักการแห่งคำปฏิญาณของลูกเสือได้ก่อให้เกิดภราดรภาพลูกเสือขึ้นมา ซึ่งโดยแท้จริงแล้วนั่นคือการเตรียมตัวเด็กเพื่อจะให้เป็นผู้ใหญ่ของโลกในวันนี้ และในเวลาต่อมาจึงได้เกิดธรรมนูญลูกเสือโลกขึ้น (Constitution and Bye) เพื่อเป็นแนวปฏิบัติกรมพลศึกษา (2537: 59)

ปี ค.ศ. 1907 Lord Baden Powell ได้รวบรวมเด็ก 20 คนให้ไปอยู่ที่เกาะบราวน์ซี (Brown sea) ในช่องแคบอังกฤษซึ่งนับว่าเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือครั้งแรกที่โลกได้เคยเห็นโดยในปี ค.ศ. 1908 Lord Baden Powell ได้พิมพ์หนังสือคู่มือการฝึกอบรมขึ้นโดยแบ่งเป็น 6 ตอนและจัดพิมพ์เป็นรายปักษ์ๆ ละตอน มีภาพประกอบซึ่งท่านเองเป็นผู้เขียนหนังสือนี้ชื่อ Scouting for boys ทำให้เกิดกระบวนการลูกเสือซึ่งจะครอบคลุมเด็กชายทั่วโลก ซึ่งหมู่และกองลูกเสือก็ตั้งต้นเกิดขึ้นมิใช่เฉพาะในอังกฤษแต่ได้แพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆ อีกหลายประเทศทั่วโลกอกภัย จันทวิมล (2506: 359)

ในปี ค.ศ. 1910 กระบวนการลูกเสือได้เติบโตขึ้นโดยลำดับจนทำให้ B.P. เห็นว่างานลูกเสือจะเป็นงานสำคัญที่สุดในชีวิตของท่านโดยมีความเชื่อมั่นว่า ท่านสามารถทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองท่าน โดยการฝึกอบรมเด็กรุ่นหลังให้เป็นพลเมืองดี เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว B.P. จึงได้ลาออกจากกองทัพบกซึ่งท่านมียศเป็นพลโท และให้บริการแก่โลกโดยเป็นลูกเสืออภัย จันทวิมล (2506: 361)

ในปี ค.ศ. 1920 ลูกเสือจากทุกประเทศทั่วโลกก็ได้มาพบกันในกรุงลอนดอนเพื่อเข้าร่วมการประชุมลูกเสือระหว่างประเทศครั้งแรก คือเป็นการชุมนุมลูกเสือทั่วโลกครั้งแรก First World Jamboree ในคืนสุดท้ายของการชุมนุมครั้งนี้ตรงกับวันที่ 6 สิงหาคม บรรดาลูกเสือที่ได้ไปร่วมชุมนุมได้ประกาศให้ B.P. ดำรงตำแหน่ง Chief Scout of The World (ประมุขของคณะลูกเสือแห่งโลก) ต่อมาเมื่อการลูกเสียมียุครบ 21 ปี ในโอกาสนั้นพระเจ้าจอร์จที่ 5 ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้ Lord Baden Powell เป็นบารอนและมีชื่อว่า Lord Baden – Powell of Gill well สำหรับลูกเสือทุกคนท่านยังคงเป็น “B.P. ประมุขของคณะลูกเสือแห่งโลก” อภัย จันทวิมล (2506: 361-362)

ลูกเสือโลก (world scout) มีส่วนประกอบที่ประสานงานและร่วมกันอยู่อย่างเป็นปึกแผ่น โดยแยกออกเป็น 3 องค์การคือ สมัชชาลูกเสือโลก (worldscout conference) คณะกรรมการลูกเสือโลก (world scout committee) และสำนักงานลูกเสือโลก (world scout bureau) สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2529: 72-73)

กิจการลูกเสือไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้ตั้ง “กองเสือป่า” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 โดยมีมุ่งหมายจะให้คนไทยได้รู้จักและจดจำข้อสำคัญ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักรโดยต้องตามนิติธรรมประเพณี ประการที่สอง ความรักชาติบ้านเมืองและนับถือพระศาสนาประการสุดท้ายความสามัคคีในคณะและไม่ทำลายซึ่งกันและกันซึ่งเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำไปชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้สมนามสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2539: 80)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนากิจการเสือป่าผ่านไปได้ 2 เดือนได้ทรงพระราชทานกำเนิดกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 นับเป็นประเทศที่ 3 ของโลกที่ได้มีกิจการลูกเสือขึ้นมา กองลูกเสือกองแรกตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาลีกหลวงซึ่งปัจจุบันก็คือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จึงได้นามว่า “กองลูกเสือกรุงเทพฯที่ 1” โดยพระองค์พระราชทานคติพจน์แก่ลูกเสือว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ลูกเสือไทยคนแรก คือ นายชีพ บุญนาค เพราะเป็นผู้กล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือคนแรก ต่อมาได้เข้าพิธีประจำกองเป็นลูกเสือกองแรก เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2454 พระองค์ทรงพระกรุณาพระราชทานนามกองลูกเสือมหาลีกหลวงอันเป็นกองลูกเสือกองแรกที่ได้โปรดให้จัดตั้งนั้นว่า “กองลูกเสือหลวง” หลังจากได้การสถาปนากอง

ลูกเสือไทยแล้วทรงตราข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือและตั้งสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ โดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก จากนั้นเมื่อพระองค์เสด็จจังหวัดใดก็โปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือจังหวัดนั้นเข้าพิธีประจำกองและพระราชทานธงประจำกอง ด้วยกิจการลูกเสือไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่า “พระเจ้าแผ่นดินสยามทรงใฝ่พระทัยในกิจการลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง” ถึงกองลูกเสือที่ 8 ของอังกฤษมีหนังสือขอพระราชทานนามกองลูกเสือกองนี้ว่า “กองลูกเสือในพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม” (The King of Siam one Boy Scout Group) มีเครื่องหมายข้างเผือกเป็นสัญลักษณ์กรมวิชาการ (2522ก: 220)

กิจการลูกเสือในยุคก่อตั้งนั้น กิจการเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินการด้วยพระองค์เอง พระองค์ทรงวางรากฐานลูกเสือไทยไว้อย่างดี ซึ่งกิจการลูกเสือได้ขยายตัวไปตามจังหวัดและอำเภอต่างๆทั่วราชอาณาจักร ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทละครพูดเรื่อง “หัวใจนักรบ” เพื่อส่งเสริมกิจการลูกเสือและได้ทรงบทประพันธ์ซึ่งคณะลูกเสือแห่งชาตินำมาเป็นบทเพลงเช่น “เพลงสยามมานุสติ” “เพลงบทรักชาติบ้านเมือง” และ “เพลงไทยรวมกำลังตั้งมั่น” เป็นต้น

อนึ่งพระองค์ท่านได้ทรงพระราชดำริจะจัดตั้งให้มีลูกเสือหญิงเรียกว่า “เนตรนารี” และจะจัดให้มิงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติแต่งงานทั้งสองอย่างยังไม่ทันสำเร็จพระองค์ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน การลูกเสือในประเทศไทย มีทั้งภาวะเจริญรุ่งเรืองและภาวะซบเซา ด้วยสาเหตุต่างๆ กัน ทำให้นักวิชาการพิจารณา และจัดแบ่งเป็นยุคสมัยของการลูกเสือไทย จัดแบ่งได้เป็น 5 ยุคดังนี้ กรมวิชาการ (2533 ก: 80-84)

ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454-2468) รวม 14 ปี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีความเห็นพ้องกับ Lord Baden Powell จึงได้สถาปนากองเสือป่าเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 และทรงสถาปนาลูกเสือไทยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454

ยุคที่ 2 ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468-2482) รวม 14 ปี ยุคนี้เริ่มตั้งแต่แผ่นดินพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นยุคส่งเสริมให้กิจการลูกเสือเจริญก้าวหน้ามีการนำกิจการลูกเสือไปสู่ประชาชนโดยส่งเสริมให้มีลูกเสือชาวบ้านทุกหมู่บ้านในประเทศไทย

ยุคที่ 3 ยุคประทับประคอง (พ.ศ. 2482-2489) รวม 7 ปี ยุคนี้เป็นตอนปลายรัชกาลที่ 8 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและอยู่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

ยุคที่ 4 ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489-2514) รวม 25 ปี ยุคเริ่มต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ยุคที่ 5 ยุคถึงประชาชน (พ.ศ. 2514-ปัจจุบัน) ที่เรียกยุคนี้ว่ายุคถึงประชาชน เนื่องด้วยปี พ.ศ. 2514 เป็นปีที่มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นครั้งแรก และในระยะต่อมาจนถึงทุกวันนี้ กิจการลูกเสือชาวบ้านได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างแพร่หลาย

2.3 สารสำคัญของการลูกเสือ

สารสำคัญของการลูกเสือ คือหลักการวิธีการของลูกเสือซึ่งมีหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ขบวนการลูกเสือ คือ ขบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมาย หลักการและวิธีการ ซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้ ขบวนการนี้เป็นขบวนการระดับโลกมีประเทศสมาชิก 151 ประเทศ แบ่งจำนวนตามเขตบริหาร ดังนี้คือ ภูมิภาคแอฟริกา 34 ประเทศ ภูมิภาคอาหรับ 19 ประเทศ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก 23 ประเทศ ภูมิภาคยูเรเชีย 5 ประเทศ ภูมิภาคยุโรป 38 ประเทศและอินเทอร์อเมริกัน 32 ประเทศกรวมสามัญ (2542: 53-57)

ปัจจุบันขบวนการลูกเสือ เป็นขบวนการทางการศึกษาสายหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติอันดีงามไม่กระทำตนเป็นปัญหาต่อสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย

องค์ประกอบสำคัญของการลูกเสือ

องค์ประกอบที่สำคัญของการลูกเสือ มีดังต่อไปนี้คือสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537: 67)

1. ลูกเสือ
2. ผู้บังคับบัญชา
3. มีจุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์
4. กิจกรรม (โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง)
5. การบริหารงาน

จุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

อุดมการณ์ของลูกเสืออยู่ที่การปฏิบัติตามคำปฏิญาณกฎและคติพจน์ของลูกเสือ

คำปฏิญาณของลูกเสือ

คำว่า “ปฏิญาณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลว่า “การให้คำมั่นสัญญาโดยสุจริตใจ”

คำปฏิญาณของลูกเสือ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2539: 60-64)

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

จากคำปฏิญาณข้อ 1 หมายถึง บทบาทที่ลูกเสือพึงมีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ดังต่อไปนี้

หน้าที่ต่อชาติ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในชาติกำเนิดของตน และมีความรู้สึกหวงแหนใน มาตุภูมิของตน อันก่อให้เกิดความคิดที่จะเสียสละประโยชน์และความสุขส่วนตน เพื่อทำนุบำรุงและ ปกป้องคุ้มครองรักษาประเทศชาติของตนให้มีความมั่นคงเจริญรุ่งเรือง

หน้าที่ต่อศาสนา คือ ลูกเสือนับถือศาสนาใดๆ ก็ได้ เพราะทุกศาสนาก็มีความมุ่งหมาย เดียวกันคือ สอนให้บุคคลเป็นคนดี ได้แก่ การละเว้นความชั่ว กระทำแต่ความดี และทำใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ เป็นที่รวมแห่งความ เคารพสักการะและความสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงเป็นพระประมุขของ คณะลูกเสือแห่งชาติด้วย ลูกเสือต้องแสดงความเคารพสักการะต่อองค์ประมุขและพระบรมฉายา ลักษณ์ และไม่ทำการใดๆ ที่เป็นการกระทบกระเทือนเสื่อมเสียพระเกียรติคุณ

จากคำปฏิญาณข้อ 2 หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นสำคัญประการหนึ่งของ ลูกเสือและเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้การลูกเสือมีชื่อเสียงได้รับการยกย่องจากประชาชนโดยทั่วไป

จากคำปฏิญาณข้อ 3 หมายถึง กฎของลูกเสือคือ ข้อกำหนดเพื่อกำหนดให้ลูกเสือนำไป ประพฤติปฏิบัติสร้างนิสัยที่ดีสมเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

กฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือมี 10 ข้อ ลูกเสือจะต้องจำให้ได้รับความหมายและปฏิบัติเป็นกิจวัตรจนเกิด เป็นนิสัยประจำตัว มีดังนี้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2539: 65-66)

ข้อที่ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ลูกเสือที่แท้จริงถือว่าเกียรติของเขาสำคัญกว่าสิ่งใด เกียรติของเขาเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ คนที่รู้จักรักษาเกียรติ เป็นผู้เชื่อถือได้เสมอเขาจะไม่กระทำการใดๆ ที่เสียเกียรติ

ข้อที่ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และซื่อตรงต่อผู้มี พระคุณ

ในฐานะเป็นพลเมืองดี ท่านจะต้องระลึกเสมอว่า ท่านเป็นคนหนึ่งในคณะหรือเป็น อีจู้ก่อนหนึ่งในกำแพง ท่านจะต้องทำหน้าที่ของท่านให้ดีที่สุดเพื่อปกป้องชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์และซื่อตรงกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับท่าน เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ท่านจะต้องไม่ทำลาย เกียรติของท่านด้วยการเล่นไม่ซื่อ

ข้อที่ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ลูกเสือจะพยายามให้ความเมตตาการุณา เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนอยู่ เสมอความคิดเห็นของเขามีว่าทุกคนเดี๋ยวตายแต่ท่านควรจะทำใจของท่านว่าก่อนเวลาจากโลกนี้ไป

ตามวิธีการของธรรมชาติ ท่านควรจะทำความดีบ้าง ฉะนั้นจงทำทันทีเพราะท่านไม่รู้เลยว่าเมื่อไร ท่านจะต้องล่วงลับไป

ข้อที่ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นมิตรกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

ในฐานะที่เป็นลูกเสือ ท่านจะต้องยอมรับรู้ว่าคนอื่นเป็นเพื่อนมนุษย์ และท่านต้องไม่รังเกียจความแตกต่างในเรื่องของความคิด วรรณะ ศาสนา หรือชาติบ้านเมือง ท่านต้องขจัดอคติของท่านและมองหาจุดดีของคนอื่น ส่วนจุดชั่วนั้นคนโง่ก็ย่อมวิจารณ์ได้ ถ้าท่านแสดงไมตรีจิตต่อคนชาติอื่นได้ เช่นนั้นก็นับว่าท่านช่วยก่อให้เกิดสันติภาพไมตรีจิตระหว่างประเทศและมวลมนุษยชาติได้

ข้อที่ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ในฐานะที่ท่านเป็นลูกเสือท่านจะต้องสุภาพและคำนึงถึงผู้หญิงคนแก่เด็กและบุคคลทั่วไปแต่ยิ่งกว่านั้นท่านจะต้องสุภาพต่อฝ่ายตรงข้ามกับท่านด้วยรวมความว่าท่านจะต้องเป็นสุภาพบุรุษสุภาพบุรุษ คือผู้ปฏิบัติตามกฎแห่งการบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ

ข้อที่ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

สัตว์ทั้งหลายมีความรักและห่วงแหนชีวิตของตนยิ่งกว่าสิ่งใด ต่างก็ดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยจากอันตราย ทุกชีวิตปรารถนาความสุข ความรัก ความอบอุ่น และการช่วยเหลือเกื้อกูล แต่เกลียดกลัวและหวาดระแวงต่อการล่วงเกิน เบียดเบียนและทำร้าย

ข้อที่ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ในฐานะที่ท่านเป็นลูกเสือ ท่านยอมบังคับตนเองและเต็มใจเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่ ครูอาจารย์ นายหมู่ และผู้กำกับลูกเสือ โดยชอบด้วยเหตุผล ไม่มีการโต้แย้ง ชุมชนที่มีวินัยเป็นชุมชนที่มีความสุขที่สุด แต่วินัยต้องเกิดมาจากภายในมิใช่ถูกบังคับจากภายนอก ดังนั้นควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก

ข้อที่ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ในฐานะที่เป็นลูกเสือคนอื่น ๆ จะคอยมองดูท่านและคิดอยู่เสมอว่า ท่านคงจะไม่หวั่นเสียวและจะยืนหยัดต่อสู้ด้วยความเข้มแข็ง ร่าเริง อดทน ในเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น

ข้อที่ 9 ลูกเสือเป็นผู้มีมัธยัสถ์

ในฐานะที่เป็นลูกเสือ ท่านจะมองไปข้างหน้าและจะไม่ยอมเสียเวลาหรือเสียเงินสำหรับความสุขสำราญในปัจจุบัน แต่จะใช้โอกาสนั้นเพื่อให้ได้บรรลุความสำเร็จในหน้าที่ที่ท่านกระทำ ทั้งนี้เพื่อว่าจะได้ไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นแต่กลับจะเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย

ข้อที่ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกายวาจาใจ

ในฐานะที่เป็นลูกเสือ ท่านจะต้องมีใจสะอาดคิดแต่เรื่องที่เป็นมงคล สามารถควบคุมสติและจิตใจของตนเองไม่ให้ฟุ้งซ่านในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส และของมีเงินเมากจนเกินกว่าเหตุ ท่านต้องเป็นตัวของตัวเองและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านคิด พูดและกระทำ โดยเฉพาะท่านควรมีสัมมาอาชีวะ คือ มีอาชีพที่สุจริต เพื่อความสุขของตนและสังคม

คติพจน์

คติพจน์ คือ ข้อความสั้นๆ ที่มีความหมายกระตุ้นเตือนใจให้ลูกเสือระลึกถึงหน้าที่ที่จะต้องกระทำอันเป็นแบบอย่างที่ดีคติพจน์ของลูกเสือทั้ง 4 ประเภทเกี่ยวข้องกับอุดมคติในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น คือ

1. ลูกเสือสำรอง “ทำดีที่สุด” คือ การกระทำเพื่อคนอื่น เพื่อส่วนรวมเป็นการกระทำดีที่สุด
2. ลูกเสือสามัญ “จงเตรียมพร้อม” คือ การพร้อมที่จะทำความดี พร้อมเพื่อสร้างคุณประโยชน์เพื่อส่วนรวม
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “มองไกล” คือ มองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นส่วนรวม มิใช่มองเพื่อตนเองและผลประโยชน์ของตนเอง
4. ลูกเสือวิสามัญ “บริการ” คือ การให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นต่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

จากพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 7 คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางดังต่อไปนี้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537 ก: 67)

1. ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำเชื่อฟังและฟังตนเอง
  2. ให้ซื่อสัตย์สุจริตมีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
  3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนให้เพื่อสาธารณประโยชน์
  4. ให้รู้จักการทำฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่างๆตามความเหมาะสม
  5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ
- ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับสิทธิการเมืองใดๆ

หลักการสำคัญของลูกเสือ

หลักการสำคัญของลูกเสือมีดังต่อไปนี้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2537 ก: 68)

1. นับถือศาสนา
2. มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตน
3. มีความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก
4. บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

6. เข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
7. มีความเป็นอิสระต่อพรรคการเมือง
8. กำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรมโดยอาศัย
  - ระบบหมู่ ระบบกลุ่ม
  - การทดสอบเป็นขั้นๆ
  - เครื่องหมายวิชาพิเศษ
  - กิจกรรมกลางแจ้ง

2.4 วิธีการของลูกเสือ

วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ คือการจัดให้มีการฝึกอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือ เป็นบรรทัดฐานมีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

กุศโลบายในการฝึกอบรมลูกเสือ ใช้หลักสำคัญดังต่อไปนี้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537 ก: 68-69)

1. เครื่องแบบลูกเสือถือว่าเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติเป็นเครื่องหมายแห่งความดี ดังนั้นลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องและสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ กับทั้งจะต้องประพฤติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือ เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของตน และของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ทุกคนก็ควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือในโอกาสอันควร และถือว่าเป็นเครื่องแบบแห่งความเสียสละในการที่ตนได้มีบทบาทในการฝึกอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี

2. คำปฎิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับพึงหมั่นฝึกอบรมให้ลูกเสือเข้าใจ และปฏิบัติตามคำปฎิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการกระทำความดีต่างๆ โดยเน้นให้เห็นว่าเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดีและใช้ความดีนั้นให้เป็นประโยชน์ มิใช่เป็นคนดีโดยอยู่เฉยๆไม่ทำอะไรเลย

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้กิจการลูกเสือมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป รากฐานของคตินิยมของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท เกี่ยวข้องกับอุดมคติของลูกเสือในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

นอกจากนี้ในคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือ ก็ได้ระบุถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยถือว่าสำคัญมาก แผลงหรือโอกาสที่ลูกเสือจะบำเพ็ญประโยชน์นั้นควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวก่อนแล้วขยายให้กว้างออกไปตามวัยและความสามารถของลูกเสือ

1. การฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น
2. ระบบหมู่ฝึกความรับผิดชอบการเป็นผู้นำผู้ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ มีมากมายหลายอย่าง ซึ่งลูกเสืออาจเลือกเรียนเรื่องที่ตนสนใจได้ และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้วก็จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง

4. กิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้งเช่นเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรม
5. การเล่นเกมต่างๆ

แนวทางการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ

การพัฒนาลูกเสือมีแนวทางการพัฒนาอยู่ 8 ประการคือสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537 ก: 69)

1. พัฒนาทางกาย
2. พัฒนาทางสติปัญญา
3. พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม
4. พัฒนาในเรื่องการสร้างค่านิยมและเจตคติ
5. พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
6. พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพทางสังคม
7. พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพต่อชุมชน
8. พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ของการลูกเสือ

การลูกเสือช่วยให้เกิดประโยชน์หลายประการดังต่อไปนี้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537 ก: 69)

1. เป็นการศึกษาอกระบบ (non formal education)
2. ช่วยเสริมการศึกษาในโรงเรียนในด้านต่างๆ คือ
  - ความประพฤตินิสัยใจคอสติปัญญา
  - ความมีระเบียบวินัย
  - สุขภาพและพลัง
  - หน้าที่พลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

เป้าหมายของกิจการลูกเสือ

สิ่งที่กิจการลูกเสือต้องการในขณะนี้เพื่อให้กิจการลูกเสือเจริญก้าวหน้าอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้แก่สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537ก: 70)

1. ต้องการเยาวชนมาสมัครเป็นลูกเสือมากขึ้น (พลเมืองดีมีคุณภาพมีมากขึ้น)
2. ต้องการผู้บังคับบัญชาที่มีสมรรถภาพในการฝึกอบรม
3. ต้องการเงินเพียงพอเพื่อนำมาใช้ในการฝึกอบรมและบริหารกิจการลูกเสือ

การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ

ความหมายของการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือวิสามัญหมายถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีการวัดผลตามสภาพจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดซึ่งในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537: 152)

องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ

สนิท ณะรอง (2548: 44) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ5ด้านได้แก่ด้านผู้สอนด้านหลักสูตรและเนื้อหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านอุปกรณ์และสื่อการสอนและด้านประเมินผล

1. ด้านผู้สอน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 3-4) ได้กำหนดว่า “ผู้สอน” หมายถึงครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาต่างๆ “ครู” หมายความว่าบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆในสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนและกรมวิชาการ (2545: 5) ได้ให้คำจำกัดความผู้สอนว่าเป็นบุคลากรที่จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรูปแบบการเรียนการสอนและใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

จากที่กล่าวมาผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกายสติปัญญาและจิตใจการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองครบถ้วนรอบรู้ชุมชนสังคมสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551: 4) และเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างองค์รวมของความเป็นมนุษย์ในทุกด้านทั้งทางร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมให้เป็นผู้ที่มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์และรักษาดินแดนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นได้สำหรับผู้สอนกิจกรรมลูกเสือต้องได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษพ.ศ. 2509 (2538: 33) และมีคุณสมบัติเป็นผู้มีนิสัยใจคอและความประพฤติเรียบร้อยสมควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กเป็นผู้มีศาสนาและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเป็นผู้ไม่มีโรคซึ่งเป็นที่รังเกียจแก่สังคมมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และวิธีการของลูกเสือฝึกฝัสนใจต่อการลูกเสือเป็นผู้เสียสละอุทิศตนเพื่ออบรมเด็กมีอายุไม่ต่ำกว่า25ปีรองผู้กำกับมีอายุไม่ต่ำกว่า21ปีโดยมีหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาฝึกอบรมและรับผิดชอบกิจการลูกเสือในกองลูกเสือของตนทั้งต้องปฏิบัติตาม

คำแนะนำของผู้กำกับกลุ่มลูกเสือเป็นที่ปรึกษาในการประชุมนายหมู่ลูกเสือรับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับวินัยและการรับจ่ายเงินของลูกเสือ

Robert Stephenson Smyth Baden Powell กล่าวว่าผู้กำกับลูกเสือที่ดีคือผู้ที่มีจิตใจเป็นเด็กในตัวเองสามารถวางตัวอยู่ในระดับที่ถูกต้องตามภาวะของเด็กๆและเข้าใจความต้องการของเด็กมีความเป็นกันเองให้ความใกล้ชิดกับลูกเสือเป็นรายบุคคลส่งเสริมให้แต่ละคนมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ผู้กำกับลูกเสือต้องมีวินัยชอบชีวิตกลางแจ้งซาบซึ่งในความทะเยอทะยานของเด็กและประพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2522: 11,241)

2. ด้านหลักสูตร

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระทักษะการเรียนรู้สาระความรู้พื้นฐานสาระการประกอบอาชีพสาระการดำเนินชีวิตสาระการพัฒนาสังคมและกำหนดให้ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต 200 ชั่วโมงเป็นเงื่อนไขในการจบหลักสูตรโดยเน้นให้ผู้เรียนนำข้อมูลความรู้ประสบการณ์มาฝึกทักษะการคิดการวางแผนปฏิบัติการที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเองครอบครัวชุมชนและสังคมเพื่อให้การดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553: 1)

กรมวิชาการ (2546: 69-72) ได้กำหนดแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางกายสติปัญญาจิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติจึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณกฎและคติพจน์ของลูกเสือวิสามัญ
2. มีทักษะการสังเกตจดจำการใช้มือเครื่องมือการแก้ปัญหาและทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์สุจริตกล้าหาญอดทนเชื่อมั่นในตนเองมีระเบียบวินัยมีความสามัคคีเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีความเสียสละบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์
4. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์ฝีมือ สนใจและพัฒนาเรื่องของธรรมชาติ การจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญ ต้องปฏิบัติตามหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ พ.ศ. 2529 ดังนี้

4.1 หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ พ.ศ. 2529

4.1.1 การเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญ

เยาวชนสมัครเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญเมื่ออายุ 16-25 ปีหรือกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา

เยาวชนที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญจะเคยเป็นลูกเสือหรือไม่เคยเป็นลูกเสือมาก่อนเลยก็ได้โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นสตรีจะสมัครเป็นเนตรนารีวิสามัญหรือเป็นลูกเสือวิสามัญก็ได้

4.1.2 ชั้นของลูกเสือวิสามัญลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 2 ชั้นดังนี้

- 1) เตรียมลูกเสือวิสามัญ (ระยะทดลอง)
- 2) ลูกเสือวิสามัญ (ต้องได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว)
- 3) การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญมี 4 อย่างดังนี้
- 4) การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกองเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาลูกเสือวิสามัญในเรื่องสติปัญญาจิตใจศีลธรรมการสังคมและอื่นๆ

5) การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลกสำหรับเตรียมลูกเสือวิสามัญ ซึ่งควรจะสอบได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันสมัคร

6) การฝึกเพื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือโลกสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้วและได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว

7) ให้ถือว่าการรับหน้าที่ในคณะกรรมการประจำกองหรือพี่เลี้ยงเป็นการฝึกอบรมที่สำคัญส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

4.1.3 สารของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 10 หน่วยกิจกรรมคือ

- 1) ระเบียบวินัยและทักษะทางลูกเสือ
- 2) การดำรงชีวิต
- 3) ศรัทธายึดมั่นชาติศาสนากษัตริย์และวัฒนธรรม
- 4) สมองพระคุณบิดามารดาและผู้มีพระคุณ
- 5) เกิดทุนเกียรติคุณสถานศึกษาบูชาพระคุณครูอาจารย์
- 6) เพื่อนช่วยเพื่อน
- 7) ลูกเสือทั่วโลกเป็นพี่น้องกัน
- 8) วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- 9) สืบสานมรดกภูมิธรรมภูมิปัญญาไทย
- 10) สู่ความเป็นเลิศ

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ พ.ศ. 2529 กำหนดให้มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายในการปฏิบัติการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถคุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน

กรมวิชาการ (2546: 2) ให้ความหมายว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553: 26) ได้กล่าวถึงวิธีเรียน กศน. ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และยึดหลักปรัชญา “คิดเป็น” โดยให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชา รวมทั้งเน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพความพร้อมและความต้องการของผู้เรียนมีครูเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพอาศัยระบบช่วยเหลือผู้เรียนเป็นเครื่องมือให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ และร่วมแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน โดยวิธีการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จะมีวิธีเดียวคือ “วิธีเรียน กศน.”ที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบโดยพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. ความพร้อมความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน
2. ความพร้อมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา
3. ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน
4. ความยากง่ายของเนื้อหารายวิชา

วิธีเรียน กศน. หลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่
 เหมาะกับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล การ
 เรียนรู้แบบชั้นเรียน และการเรียนรู้แบบอื่นๆ

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ กรมวิชาการ (2546: 74) ได้เสนอ
 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนที่จะปฏิบัติ
 กิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

พิธีเปิด (เชิญธงขึ้นสวดมนต์สงบนิ่งตรวจแยก)

1. เกมหรือเพลงทำให้เกิดความสนุกสนานเป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรมอาจ
 ใช้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องสวดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอ
 ไป

2. การปฏิบัติกิจกรรมเน้นการปฏิบัติเป็นฐานโดยใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวกต่อการเรียนการ
 สอนตลอดจนการควบคุมดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

3. การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ซึ่งควรเน้นเรื่องง่ายๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามี
 ประโยชน์อย่างไรส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต
 ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

พิธีปิด (นัดหมายตรวจเชิญธงลงเลิก)

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือในสถานศึกษา
 จะต้องดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ
 พ.ศ. 2509สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2537: 23-24) ดังนี้

1. หน่วยลูกเสือควรจัดเป็นลำดับดังนี้

1.1 กลุ่มลูกเสือ

1.2 กองลูกเสือ

1.3 หมู่ลูกเสือ

2. การเรียกชื่อกลุ่มลูกเสือและกองลูกเสือเรียกตามชื่อโรงเรียนหรือสถานที่ที่ตั้งกลุ่ม
 ลูกเสือถ้ามีหลายกลุ่มก็ให้เรียกชื่อกลุ่มที่ 1,2,3,4 ฯลฯ ของโรงเรียนนั้นๆ ตามลำดับ ส่วนการ
 เรียกชื่อกองลูกเสือ ถ้ามีจำนวนน้อยจะตั้งได้เพียงกองลูกเสือก็ให้เรียกตามประเภท และหมายเลข
 ประจำกองเรียกตั้งแต่หมายเลข 1,2,3,4 ฯลฯ ตามลำดับ

3. การเรียกชื่อหมู่ของลูกเสือ

3.1 หมู่ลูกเสือสำรอง

3.2 หมู่ลูกเสือสามัญเรียกชื่อหมู่ตามชื่อสัตว์ที่กำหนดไว้ในหนังสือกฎกระทรวงว่าด้วย
 เครื่องแบบลูกเสือ

3.3 หมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

3.4 หมู่ลูกเสือวิสามัญเรียกตามหมายเลขประจำหมู่

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญต้องจัดอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบกระบวนการ และวิธีที่หลากหลาย และก่อนจะปฏิบัติกิจกรรมต้องมีการเปิดประชุมกอง เพื่อฝึกการมีระเบียบวินัย และเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน

สื่อการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นตัวแบบสำหรับการเรียนรู้ กระบวนการหรือความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ และสร้างสถานการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และกรมวิชาการ (2533: 33) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนว่า หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่เป็นประเภทถาวร และสิ้นเปลืองที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ทศนีย์ ศุภเมธี (2532: 76) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนหรือเป็นตัวกลางให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เวลาสนใจประหยัดเวลา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้นี้จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 23-24) กำหนดว่า ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้นี้เป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ ได้กำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ได้กำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อ
2. ศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำ และจัดหาสื่อการเรียนรู้อสำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้ออย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้อที่จัดทำขึ้นเองและเลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้
8. จัดให้มีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อเป็นระยะ ๆ

จากแนวความคิดการใช้สื่อดังกล่าวสรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือช่วยถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิด การพัฒนาการคิด เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมแก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท และมีคุณลักษณะแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันมีอิทธิพลสูงในการให้ ผู้เรียนในเวลาอันรวดเร็วและไม่จำกัด การใช้สื่อในการเรียนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญจะใช้สื่อประเภท วัสดุ อุปกรณ์ เพราะอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกกิจกรรมจะเป็นอุปกรณ์เกี่ยวกับการฝึกภาคสนาม เช่น ไม้ขนาด ต่างๆ เชือกที่ใช้ในการเรียน เงื่อนประเภทต่างๆ นอกนั้นมีเอกสาร เช่น คู่มือครู คู่มือการจัดกิจกรรม ลูกเสือ คู่มือการฝึกอบรมนายหมู่ ซึ่งสื่อต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ต้องให้ความสนใจ และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ด้านการประเมินผล

การประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรว่ามีจำนวนหรือปริมาณเพียงใด อุทุมพร จามรมาน (2537: 6) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การติดตามคุณค่าของสิ่งที่จะวัดผลตามเกณฑ์ภายนอก และภายใน กรมวิชาการ (2545: 4) ให้ความหมายการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการตรวจสอบผล การเรียนรู้และพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไป ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้

ในการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ระบุหลักการประเมินผลไว้ดังนี้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ (2533: 31-43)

1. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบในการวัดและประเมินผลการ เรียนของผู้เรียน
2. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน
3. ให้มีการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยต้องดำเนินการด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายให้สอดคล้องกับระดับการศึกษาและ ธรรมชาติรายวิชา
5. สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและ รูปแบบการศึกษาต่างๆ
6. การวัดและประเมินผลต้องได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีดังนี้
  - 6.1 การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา เป็นการประเมินเพื่อทราบสภาพและ ความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้สถานศึกษาในแต่ละรายวิชาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน ประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการเรียนรู้ (performance evaluation) ประเมินการปฏิบัติจริง (authentic assessment) ทดสอบย่อย (quiz) ประเมินจากกิจกรรมโครงการ หรือแบบฝึกหัด เป็นต้น โดยเลือกให้สอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชาควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การกำหนดคะแนนระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด โดยการวัดระหว่างภาคเรียนสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสำหรับการวัดปลายภาคเรียน ให้เป็นไปตามที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด

6.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) เป็นเงื่อนไขหนึ่งในการจบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งผู้เรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุ ชุมชน และสังคม จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง ตามเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด โดยประเมินจากโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

6.3 การประเมินคุณธรรม เป็นเงื่อนไขหนึ่งซึ่งผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด จึงจะได้รับพิจารณาให้จบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา โดยคณะกรรมการการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา พิจารณาคุณธรรมเบื้องต้นที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ โดยเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการประเมินคุณธรรม

6.4 การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในภาคเรียนสุดท้ายของระดับการศึกษาได้เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ตามที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติผ่าน หรือไม่ผ่าน ไม่มีผลต่อการจบหลักสูตรของผู้เรียน แต่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และภาพรวมของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อไป

จากกแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล สรุปว่า การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน สำหรับกิจกรรมลูกเสือวิสามัญเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จัดอยู่ในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงยึดหลักการประเมินตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.5 นโยบายการพัฒนาลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย ได้ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติว่า “อนาคตของชาติคือความมั่นคงที่ยืนอยู่ต่อไป ย่อมต้องอาศัยกำลังแห่งผู้ซึ่งในเวลานี้เป็นเด็ก เพราะฉะนั้นถ้าปล่อยให้เด็ก ๆ ประพฤติตามใจตัว เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักคิดถึงหน้าที่อันควรมีแก่ชาติบ้านเมืองแล้ว ต่อไปเมื่อเด็กเติบโตขึ้นแล้วก็จะกลายเป็นคนที่มัวแต่นึกถึงความสะดวกและความสบายของตนเองเป็นที่ตั้ง จนลืมความจำเป็นอันจะทำประโยชน์ให้แก่ชาติ จึงควรจับฝึกฝนให้รู้วิธีทำหน้าที่ป้องกันชาติ และฝึกฝนใจเสียแต่เด็กเมื่อเติบโตขึ้นแล้วก็จะได้มีความชอบอันนั้นติดอยู่ในใจทำให้เป็นพลเมืองดีด้วยประการทั้งปวง”

เป็นที่ยอมรับกันว่ากิจกรรมลูกเสือคือหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน เพราะกระบวนการพัฒนาลูกเสือ เป็นการสร้างเสริมความมีระเบียบ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ความรู้จักกาลเทศะ ความรักในเกียรติศักดิ์ศรีแห่งตน ความรักหมู่คณะ และความรักชาติ บ้านเมืองเหล่านี้คือคุณสมบัติของคนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน

นโยบายการพัฒนาลูกเสือ

รัฐบาลมุ่งเน้นที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติทุกคนให้เป็นพลเมืองดี เพื่อให้เด็กเติบโตมาเป็นกำลังของชาติบ้านเมืองที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย ใจ สติปัญญา และที่สำคัญต้องมีคุณธรรมที่ดีตลอดจนสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างดีอีกด้วย ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนากิจการลูกเสือไว้ 4 ประการคือกรมสามัญ (2536: 102)

1. การพัฒนาครูผู้สอน
2. การพัฒนาหลักสูตรลูกเสือ
3. การพัฒนาโครงสร้างของคณะลูกเสือแห่งชาติ
4. การพัฒนาค่ายลูกเสือทั่วประเทศ

บทบาทหน้าที่

เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา สังกัด กศน. ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ กศน. ดังนี้

1. ส่วนกลางประกอบด้วยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการและสถานศึกษาขึ้นตรง มีหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนลูกเสือ กศน. ตลอดจนกำกับดูแล ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงาน กศน.ทราบ

2. ส่วนภูมิภาคประกอบด้วย กศน.จังหวัด/กทม. และกศน.อำเภอ/เขต มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน กำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานมายังส่วนกลางที่กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ

2.6 หลักสูตรวิชา ลูกเสือ กศน.1

1. จัดกิจกรรมลูกเสือเต็มรูปแบบของลูกเสือแต่ละประเภท ได้แก่

1.1 ลูกเสือวิสามัญ

1.2 ลูกเสือประเภทอื่นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ศศช. และชาวเล เป็นต้น

2. นำกระบวนการลูกเสือไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร (ตามมาตรา 8 และ มาตรา 9 ในพ.ร.บ. ลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ.2551) ได้แก่ ค่ายทักษะชีวิต ค่ายเยาวชน ค่าย ประชาธิปไตย ค่ายรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ค่ายคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฯลฯ

3. การนำความรู้/ประสบการณ์ทางลูกเสือจัดทำเป็นโครงการกิจกรรม/กพช. เพื่อ แก้ปัญหาและพัฒนาเช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและศาสนา เป็นต้น

หลักสูตรวิชาลูกเสือ กศน.1 เป็นหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายวิชาเลือก ภายใต้กรอบสาระการพัฒนาสังคม มาตรฐานของหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย โดยเน้นให้เป็นกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อให้ ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย

วิสัยทัศน์หลักสูตร

หลักสูตร ลูกเสือ กศน.1 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทักษะลูกเสือ วิสามัญ ด้านพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพัฒนาให้มีค่านิยมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ พัฒนาร่างกาย การพัฒนาสติปัญญา การพัฒนาสังคม สัมพันธภาพทางสังคมในกลุ่มลูกเสือ ความ รับผิดชอบต่อชุมชน และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรู้ ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงด้วย ขบวนการลูกเสือ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ระบุว่า

“เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

มาตรฐานที่ 5.3 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีจิตสาธารณะ เพื่อความสงบสุขของสังคม

มาตรฐานที่ 5.4 มีความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญของหลักการพัฒนาและสามารถพัฒนาตนเองครอบครัวชุมชน/สังคม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ บอกรายความหมาย ประวัติความเป็นมา กระบวนการฝึก การแต่งกาย บทบาทหน้าที่ อธิบายการนำหลักการลูกเสือไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

ศึกษาประวัติความเป็นมา กระบวนการฝึก หลักการสำคัญของลูกเสือวิสามัญ โครงสร้างการบริหารงาน และฝึกทักษะการสร้างความสัมพันธ์ นำหลักการสำคัญของการลูกเสือเป็นแนวร่วมสู่การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ฟังบรรยาย ศึกษาจากสื่อ ผู้รู้ในชุมชน ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยากร ห้องสมุดต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต การอภิปรายกลุ่ม และศึกษาโดยการฝึกปฏิบัติจริง ด้วยการจัดกิจกรรมลูกเสือในชุมชนท้องถิ่น

การวัดผลและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน การทำงานกลุ่ม ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การทำรายงานของผู้เรียน ใบงาน และแบบทดสอบ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ปรีชา เอติยัติ (2546: 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ด้านหลักสูตรโดยรวมเห็นด้วยในระดับมากเป็นรายข้อ

เห็นด้วยในระดับมากเช่นกัน ลำดับแรก คือ หลักสูตรมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน รองลงมาคือ จุดประสงค์ของการเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสามารถปฏิบัติได้ด้านเนื้อหาโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เป็นรายชื่อเห็นด้วยในระดับมาก เช่นกัน ลำดับแรก คือ เรื่องเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน รองลงมาคือ เนื้อหาที่กำหนดขึ้นเมื่อนักเรียนผ่านแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เป็นรายชื่อเห็นด้วยในระดับมากเช่นกัน ลำดับแรก คือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือสามัญ สามารถบูรณาการกับวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ เทคนิคการสอนมีความสำคัญมากต่อความเข้าใจในเนื้อหาวิชาด้านสื่อการเรียนการสอนโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เป็นรายชื่อเห็นด้วยในระดับมากเช่นกัน ลำดับแรก คือ เรื่องขาดงบประมาณในการสนับสนุนผลิตสื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือสามัญที่ได้ผลจะต้องใช้สื่อการสอน ประกอบด้วยด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เป็นรายชื่อเห็นด้วยในระดับมากเช่นกัน ในลำดับแรก คือ เรื่องการวัดและประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือเรื่อง การวิเคราะห์แบบวัดและประเมินผล สามารถทำให้ประเมินคุณภาพการเรียนการสอนได้ชัดเจนส่วนปัญหาการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง ทุกด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความคิดของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันต่อสภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ และปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญแล้วพบว่า ครูปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญ โดยรวมในด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

ไพรินทร์ สกุลโพธิ์ (2546: บทคัดย่อ) สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอุดรธานี พบว่า ด้านการวางแผนและงบประมาณส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการประชุมเกี่ยวกับการทำแผนจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ และกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไว้อย่างชัดเจนงบประมาณส่วนใหญ่ใช้เงินบำรุงลูกเสือด้านการจัดองค์กร

ภิญโญ รินเกลื่อน (2546: 58) ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือในกระบวนการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ตารางเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และวุฒิทางลูกเสือมีดังนี้ ขนาดโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยภาพรวม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วุฒิทางลูกเสือของผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในโรงเรียนที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกันระดับการปฏิบัติงานบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

วารี สนเจริญ (2547: 30) ศึกษาการนำระบบหมู่ของลูกเสือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดและได้สรุปผลดีของการนำระบบหมู่ลูกเสือมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทำให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตน เกิดการเรียนรู้ไปในตัวเกิดความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัย
2. ฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีเหตุผล วินัย มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน
3. สร้างเสริมคุณธรรม เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเมตตาเอื้ออาทร เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม
4. เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะรักพวกพ้อง
5. มีความสามารถในการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยเหลือตนเองมีความสามารถในการวางแผน และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

สนิท ณะทอง (2548: 62) ศึกษาปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดระนอง พบว่า ระดับปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดระนอง ด้านครูผู้สอนหลักสูตรและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียน และการประเมินผลอยู่ในระดับกลาง การเปรียบเทียบเนื้อหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ต่างกัน และจำแนกตามคุณวุฒิของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิต่างกันมีปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

อเนก เกตุวงศา (2549: 127) ศึกษารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีตำแหน่งทางลูกเสือต่างกัน มีวุฒิทางลูกเสือต่างกันและสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน ส่วนผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีตำแหน่งทางลูกเสือต่างกัน มีวุฒิทางลูกเสือต่างกันและสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยสภาพการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาที่ควรพัฒนา คือ ด้านการเงินด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ย

ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมสำหรับปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาที่ควรนำไปพัฒนา คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตรและด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

สมเดช จันท์พูล (2550: 44-46) ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือของครูโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาลูกเสือ ของครูโรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประเมินผลและระดับน้อย 1 ด้านประกอบด้วย ด้านการจัดบุคลากร

ปรียา พุทธรักษ์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนาสาร 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลและการรายงานผล เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมากและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 บุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สุภาพร กิตติรัชดานนท์ (2551: บทคัดย่อ) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน

1. การศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยการสอบถามความต้องการของผู้บริหาร
  2. การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการการอิงผู้เชี่ยวชาญ
  3. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง
  4. การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- ผลการวิจัยพบว่า

1. การนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้านและประเด็นย่อย 23 ประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศมี 1 ประเด็น คือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน

1.2 ด้านเนื้อหาของการนิเทศมี 5 ประเด็น คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน

1.3 ด้านกระบวนการนิเทศมี 6 ประเด็น คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การประเมินติดตามผล การขยายผลสร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

1.4 ด้านวิธีการนิเทศมี 4 ประเด็น คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบการใช้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา

2. รูปแบบการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

ยุพิน ยืนยง (2553: 98) การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังคมณฑล กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังคมณฑล กรุงเทพมหานคร 2. ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู มีชื่อว่า ซีไอพีอี ประกอบด้วย หลักการมุ่งเน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์กันและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาสมรรถนะการนิเทศ และการทำวิจัยในชั้นเรียนกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจัดกลุ่มครูและเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานได้แก่การประชุมก่อนการสังเกตการณ์สอน และการสังเกตการณ์สอนและการประชุมหลังการสังเกตการณ์สอน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศโดยมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่าผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการอยู่ในระดับ สูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูง

กว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศมีสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงมากและมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ อยู่ในระดับ มากที่สุด และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของครูผู้รับการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศนักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

โสภณ ทองจิตร (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศการศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศการศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้านได้แก่ การสำรวจความต้องการของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศการดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศการศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมปฏิบัติในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า การประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมา ได้แก่ การดำเนินการนิเทศการวางแผน การนิเทศการปรับปรุงแก้ไข และการสำรวจความต้องการของโรงเรียนตามลำดับจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกันจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการสำรวจความต้องการของโรงเรียนด้านการประเมินผลการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทีลาฮัน (ประมวล องค์กระการ. 2549: 53; อ้างอิงจาก Tilahun. 1983: 2168-A) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศ เอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศึกษาพิเศษ นักวิชาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนลำดับจากมากหาน้อย ได้ดังนี้คือการฝึกอบรมแนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิตการสอน โดยศึกษาพิเศษ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียน และการสังเกตการณ์สอน การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องกันอีกว่า การนิเทศในลักษณะร่วมมือกันปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา จะก่อให้เกิดผลดีว่าการนิเทศที่ใช้อำนาจ

วิลเลียม (Williams. 1994: 2425-A) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครู ประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน K-12 รัฐแคลิฟอร์เนียได้ พบว่า

1. ผู้บริหาร และครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน ในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ครูผู้สอน มีความเห็นว่า ผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการณ์สอน และการเยี่ยมชมห้องเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ได้สังเกตการณ์สอน และเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่เป็นประจำ

ไจลลอลล์ (Jailall. 1998: 675-A) ศึกษาความแตกต่างของการนิเทศที่มีรูปแบบแตกต่างกัน เพื่อให้คำแนะนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบของการนิเทศที่มีประสิทธิภาพในสหรัฐอเมริกา ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ความแตกต่างของการนิเทศการสอน ผลการศึกษา พบว่า 78% ของกิจกรรมการนิเทศรูปแบบต่างๆ เริ่มต้นใช้ในโรงเรียนมาตั้งแต่ 1-6 ปีมาแล้ว 96% ของหัวหน้าสถานศึกษา และครูนิเทศ เชื่อว่า การนิเทศที่หลากหลายจะช่วยให้ครูพัฒนาตนเองและพัฒนากการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดีมาก 79% ของผู้บริหาร และครูนิเทศ เชื่อว่า การร่วมมือกันพัฒนากการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ครูที่ร่วมกันพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการนิเทศ และการนิเทศที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันมีการนำไปใช้เพิ่มขึ้น

แลงมัวร์ (Langmuir. 1998: 432-A) ศึกษากระบวนการพัฒนาครูในเนื้อหาของความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เป็นกรณีศึกษากับครู 2 คน คือ May และ Sadie ซึ่งทำงานร่วมกันในกลุ่มของการนิเทศแบบคลินิก โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะให้ครูเข้าร่วมในกระบวนการร่วมกันในกลุ่มของการนิเทศแบบคลินิก โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะให้ครูเข้าร่วมกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาทักษะใหม่ในการนิเทศการสอน การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์รายละเอียด และตีความหมายความรู้ที่ครูทั้งสองสร้างขึ้นในระหว่างการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิก จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลในการพัฒนาครูในด้านความสัมพันธ์กัน การพัฒนาแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับ การให้ความร่วมมือในการทำงาน และครูทั้งสองยังพบอีกว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดๆ ต้องใช้เวลา และต้องไว้วางใจในกระบวนการสังเกตการณ์การสอนซึ่งกันและกัน การปรึกษาหารือเพื่ออภิปรายสาระเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถามและวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากร
  - 2.1 ประชากร
  - 2.2 การสนทนากลุ่ม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.1 แบบสอบถาม
  - 3.2 การสนทนากลุ่ม
4. การสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - 5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - 6.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

จากแบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศ จากศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขตๆ ละ 5 คนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครจำนวน250 คน

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้าครู กศน.ตำบล/แขวง ตัวแทนครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศจาก ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือ จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นเพศ อายุปัจจุบันดำรงตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ2) ด้านหลักสูตร3) ด้านการเรียนการสอน4) คุณลักษณะของครูผู้สอน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ที่สร้างขึ้นตามระบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ในแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ซึ่งมีระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับ น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยกับการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้าน หลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะของครูผู้สอน

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีตัวแทนกับผู้อำนวยการ สถานศึกษาข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ จำนวน 15 คน มีรายละเอียดทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะของครูผู้สอน

4. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็น แบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวคิดรวบยอดแล้ว นำมากำหนดแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและสร้างนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนา มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 นำมาสร้างเป็นกรอบการพัฒนาแบบสอบถามใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะของครูผู้สอน

2. ข้อมูลจากการศึกษามาพิจารณาแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มให้ ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะ ของครูผู้สอน

3. ข้อมูลจากการศึกษามาพิจารณาประเด็นการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะของครูผู้สอน

4. สร้างแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2-5 มา ใช้เป็นการพัฒนา มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

5. นำแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา ปริญญาโทพิจารณาตรวจแก้ไข

6. ปรับปรุงแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) การหาค่าความตรงแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค IOC และเลือกข้อที่ $IOC \geq 0.5$ (ทองสง่า ผ่องแผ้ว. 2549) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง

7. นำแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่มปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบอีกครั้ง

8. นำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้อำนวยการ สถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้า กศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่จำนวน 30 คน

เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach.1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .9864 (รายละเอียดในภาคผนวก)

9. นำแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม ไปสอบถาม และการสนทนากลุ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาคครั้งนี้ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขตในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครที่ทำหน้าที่นี้เทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมทั้งชี้แจงวิธีตอบแบบสอบถาม และขอให้ส่งกลับไปที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทองและได้รับการส่งคืน จำนวน 227 ฉบับ

1.3 ผู้วิจัยเมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว นำมาตรวจและทำการวิเคราะห์ผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำผลอภิปรายต่อไป

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.1 ส่งประเด็นการสนทนาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูหัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ทั้ง 15 ท่านก่อนประมาณ 2 สัปดาห์

2.2 ประสานเป็นการภายในส่งกับผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูหัวหน้า กศน. ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ในการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และนัดหมาย วันเวลาในการจัดสนทนากลุ่ม

2.3 จัดสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2559 เวลา 10.00 น. ณ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.3.1 เป็นผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศของสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2.3.2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือ ผ่านการฝึกอบรมลูกเสือ หลักสูตรการฝึกอบรมวิชา ผู้กำกับลูกเสือ ระดับขั้นความรู้เบื้องต้น/ขั้นความรู้ทั่วไป หรือระดับสูงขึ้นไป

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. นายทศพล ทิพย์ไพฑูรย์ ผู้อำนวยการกศน.เขตจอมทองศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
2. ดร.บวรวิทย์ เลิศไกร รองผู้อำนวยการโรงเรียนศุภภรณ์และผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือ ตำแหน่งรองผู้ตรวจการประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
3. นายทวีชัย เพ็ญรัตน์มีพูนสุข ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ธนบุรี ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือ ประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
4. นายบุญชนะ ล้อมสิริอุดม ข้าราชการครู (คศ.2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตหนองแขม
5. นางสาวลำไพ โปธิศรีขาม ข้าราชการครู (คศ.1) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม
6. นายนิวัฒน์ จันท์เทศ ครูผู้ช่วยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมดเขตจอมทองกรุงเทพมหานคร
7. นางสาวพจนางู เชียงว่อง ครูอาสาสมัครฯศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตทวีวัฒนา 99/79มหาวิทยาลัยทองสุข ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
8. นายอนันต์ มากศรี หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตราษฎร์บูรณะ ชั้น 3 แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร
9. นายกันตพัฒน์ พุทเทศน์ หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก 80 ซอยสว่าง 1ถนนพระราม 4 แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
10. นายอัมรินทร์สอนโคตรหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตทุ่งครุ 351ถนนประชาอุทิศ 97/3 แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
11. นางสาวชุตติกาญจน์ ถูกจิตต์ หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก 80 ซอยสว่าง 1 ถนนพระราม 4 แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
12. นางสาวปฐมา ศรีนาครู กศน.ตำบลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
13. นางสาวสุกานดา พุฒเสมอ หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
14. นางสาวบัณฑิตพร บุญมี ครูกศน.ตำบลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทอง 38 ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

15. นางสาวภัทรนันท์ สว่างวิจิตร คุรุศน.ตำบลศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน4 วัดนินสุขารามซอยศักดิ์สิทธิ์อัลลอย ถนนกาญจนาภิเษก3แขวงบางบอน เขตบางบอนกรุงเทพมหานคร

เตรียมการบันทึกเทป ถ่ายภาพกิจกรรมและจัดบันทึกการสนทนากลุ่ม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคำนวณในการหาค่าสถิติ ต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูหัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

1.1 ข้อมูลตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1.2 ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 ทั้ง 4 ด้านคือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) คุณลักษณะของครูผู้สอนใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้านโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนตั้งแต่ 4.50–5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนตั้งแต่ 3.50–4.49 หมายถึงระดับมาก

ค่าคะแนนตั้งแต่ 2.50–3.49 หมายถึงระดับปานกลาง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 1.50–2.49 หมายถึงระดับน้อย

ค่าคะแนนตั้งแต่ 1.50 –1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

1.3 สำหรับการทดสอบสมมุติฐานและข้อกำหนด ใช้การเปรียบเทียบค่าคะแนนที่ (t-test for Independent) ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่ม 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ค่าเอฟเทส (F-test) และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of ANOVA)

1.4 ข้อมูลตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด รวบรวมข้อเสนอนแนะ ข้อคิดเห็นการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และประมวลผลสรุปโดยแยกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำไปพร้อมๆ กับการนำเสนอเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ถอดเทปการสนทนากลุ่มแบบคำต่อคำ

1.2 อ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปทั้งหมด ทบทวนข้อมูลทั้งหมดและทำความเข้าใจในข้อมูล

1.3 จัดกลุ่มความหมายแยกออกเป็นประเด็น (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน จากนั้นให้ความหมายหรือจำแนกชื่อแก่กลุ่มข้อมูลนั้นๆ (Theme)

1.4 นำกลุ่มคำ ข้อความหรือประโยคที่ได้มาตีความหรือให้ความหมาย หากข้อมูลยังไม่มี ความชัดเจนจะบันทึกแยกเป็นข้อสังเกตไว้ต่างหาก เพื่อสะสมข้อมูลนั้นไว้แล้วนำกลับมา ร่วมวิเคราะห์เมื่อได้ข้อมูลมากพอ

1.5 ทำการวิเคราะห์หาคุณลักษณะของข้อมูลที่จำแนกเป็นหัวข้อย่อย โดยพิจารณา ความสอดคล้องกับคำถามการวิจัย

1.6 เขียนคำบรรยายความหมายตามลักษณะของข้อความที่ปรากฏ และนำเสนอพร้อม ทั้งยกตัวอย่างประกอบ เพื่อสะท้อนให้เห็นสาระสำคัญของกลุ่มข้อมูลแต่ละกลุ่ม

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (ในศิริชัย พงษ์วิชัย. 2550: 147; อ้างอิงจาก Cronbach. n.d.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบเปรียบเทียบ

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ใช้ทดสอบ ค่าคะแนนที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่มากกว่า 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนกลุ่มประชากร
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
MS	แทน ค่าแปรปรวน (Mean of Square) ระหว่างกลุ่ม
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
df	แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
p	แทน ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับแบบสอบถามการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 1.2 ผลการศึกษาข้อมูลการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ตอนที่ 1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการ

เรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

2. ประเด็นการสนทนากลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ โดยมีตัวแทนการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน มีรายละเอียดใน 4 ด้าน คือการวิเคราะห์มาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 1 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนตัว/สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	93	40.97
หญิง	134	59.03
รวม	227	100.00
2. อายุ		
20 – 29 ปี	51	22.47
30 – 39 ปี	88	38.77
40 – 49 ปี	54	23.79
50 ปีขึ้นไป	34	14.98
รวม	227	100.00
3. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	13	5.73
ข้าราชการครู	42	15.16
หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง	81	35.68
ครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ	102	44.93
รวม	227	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	171	75.33
ปริญญาโท/ปริญญาเอก	56	24.67
รวม	227	100.00
5. ประสบการณ์		
ต่ำกว่า 5 ปี	82	36.12
5 – 10 ปี	93	40.97
10 – 15 ปี	29	12.78
15 ปีขึ้นไป	23	10.13
รวม	227	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 227 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.03 (134 คน) และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.97 (93 คน)

อายุส่วนใหญ่อายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.77 (88 คน) รองลงมาอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.79 (54 คน) อายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.47 (51 คน) และอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.98 (34 คน) ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่ง ครูที่ได้รับมอบหมายให้เทศคิดเป็นร้อยละ 44.93 (102 คน) รองลงมาตำแหน่งหัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง คิดเป็นร้อยละ 35.68 (81 คน) ข้าราชการครู คิดเป็นร้อยละ 15.16 (42 คน) และผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.73 (13 คน) การศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.33 (171 คน) รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท/ปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 24.67 (56 คน) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในระยะเวลา 5-10 ปีคิดเป็นร้อยละ 40.97 (93 คน) รองลงมาประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 36.12 (82 คน) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.78 (29 คน) และประสบการณ์การปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.13 (23 คน)

ตอนที่ 1.2 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัว เกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน

มาตรฐานการนิเทศ	N = 227		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.51	0.53	มากที่สุด
2. ด้านการเรียนการสอน	4.22	0.47	มาก
3. ด้านหลักสูตร	4.19	0.52	มาก
4. ด้านการนิเทศ	4.18	0.43	มาก
รวม	4.27	0.41	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้เทศ ที่ทำหน้าที่การนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด และมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ($\bar{x}= 4.51$) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x}= 4.22$) ด้านหลักสูตร ($\bar{x}=4.19$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ ($\bar{x}= 4.18$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ด้านการนิเทศ

มาตรฐานการนิเทศ	N = 227		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการนิเทศ	4.18	0.43	มาก
1. กระบวนการวางแผนการนิเทศ			
1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประเมินผลในการนิเทศ	4.30	0.65	มาก
1.2 กำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.26	0.64	มาก
1.3 กำหนดการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.25	0.68	มาก
1.4 กำหนดนโยบายให้การดำเนินการนิเทศดำเนินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.23	0.62	มาก
1.5 ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในหน้าที่บทบาทของครูนิเทศและผู้รับการนิเทศ	4.23	0.62	มาก
1.6 จัดทำแผนการนิเทศ โดยระบุขั้นตอน รายละเอียดกิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน	4.21	0.63	มาก
1.7 ประชุม ปรีกษาหารือ หลังการจัดการนิเทศ เพื่อแก้ปัญหาการนิเทศ	4.21	0.67	มาก
1.8 การวางแผนการนิเทศควรช่วยให้ครูสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	4.20	0.65	มาก
1.9 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถนำผลการนิเทศไปพัฒนาตนเอง	4.19	0.70	มาก
1.10 สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศ	4.17	0.65	มาก
1.11 ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการนิเทศ	4.14	0.64	มาก
1.12 สสำรวจความต้องการการนิเทศรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศ	4.10	0.65	มาก
รวม	4.21	0.48	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

มาตรฐานการนิเทศ	N = 227		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
2. การประเมินผลการนิเทศ			
2.1 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ	4.26	0.66	มาก
2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการประเมินผลการนิเทศ	4.20	0.68	มาก
2.3 การประเมินผลรวมของการปฏิบัติงานการนิเทศเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4.20	0.68	มาก
2.4 การประเมินผลการนิเทศดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ	4.17	0.66	มาก
2.5 รวบรวมผลการประเมินการนิเทศ และแจ้งให้ครูที่เกี่ยวข้องทราบ	4.17	0.71	มาก
2.6 จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานการนิเทศ	4.17	0.67	มาก
2.7 ตรวจสอบอุปสรรค และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศ	4.12	0.63	มาก
2.8 กำกับติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	4.12	0.66	มาก
รวม	4.18	0.51	มาก
3. กระบวนการนิเทศ			
3.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ความรู้ในการนิเทศ	4.26	0.66	มาก
3.2 ดูแลให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานนิเทศ	4.20	0.62	มาก
3.3 จัดทำโครงการนิเทศให้สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.63	มาก
3.4 มีการศึกษาสภาพของการนิเทศในปัจจุบัน	4.16	0.67	มาก
3.5 จัดกิจกรรมในการนิเทศให้มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย	4.15	0.62	มาก
3.6 มีการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	4.12	0.59	มาก
3.7 ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางการนิเทศ	4.07	0.68	มาก
รวม	4.16	0.48	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศที่ทำหน้าที่การนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1ด้านการนิเทศ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ กระบวนการวางแผนการนิเทศ ($\bar{x}=4.21$) การประเมินผลการนิเทศ ($\bar{x}=4.18$) และกระบวนการนิเทศ ($\bar{x}=4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศที่ทำหน้าที่การนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในหัวข้อกระบวนการวางแผนการนิเทศ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประเมินผลในการนิเทศ ($\bar{x}=4.30$) ข้อ 1.2 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ($\bar{x}=4.26$) และข้อ 1.3 กำหนดการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{x}=4.25$) ในหัวข้อการประเมินผลการนิเทศ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 2.1 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{x}=4.26$) ข้อ 2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{x}=4.20$) และข้อ 2.3 การประเมินผลรวมของการปฏิบัติงานการนิเทศเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ($\bar{x}=4.20$) ในหัวข้อกระบวนการนิเทศ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 3.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ความรู้ในการนิเทศ ($\bar{x}=4.26$) ข้อ 3.2 ดูแลให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานนิเทศ ($\bar{x}=4.20$) และข้อ 3.3 จัดทำโครงการนิเทศให้สอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.19$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน วิชาลูกเสือ กศน.1 ด้านหลักสูตร

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
2. ด้านหลักสูตร			
หลักสูตร เนื้อหาวิชา			
2.1 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.22	0.66	มาก
2.2 หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน	4.21	0.67	มาก
2.3 โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.20	0.64	มาก
2.4 จัดทำแผนการสอน วิชาลูกเสือ กศน.1 ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	4.20	0.63	มาก
2.5 กำหนดและวางแผนการสอนตามหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.15	0.65	มาก
2.6 มีข้อมูลเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน วิชาลูกเสือ กศน.1	4.15	0.69	มาก
รวม	4.19	0.52	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 2.1การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{x}$ = 4.22) โดยรองลงมาคือข้อ 2.2 หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน ($\bar{x}$ = 4.21) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 2.3โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{x}$ = 4.20) และข้อที่ 2.4จัดทำแผนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1 ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ($\bar{x}$ = 4.20)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียน การสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1ด้านการเรียนการสอน

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการเรียนการสอน	4.22	0.47	มาก
1. การวัดผลและประเมินผล			
1.1 มีรูปแบบ วิธีการเครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายตรงตาม วัตถุประสงค์ เช่น การสอบปฏิบัติการสังเกตพฤติกรรม รายงาน และการปฏิบัติจริง ฯลฯ	4.30	0.72	มาก
1.2 ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ได้อย่างเหมาะสม	4.30	0.69	มาก
1.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง ผู้อื่นและ ตรวจสอบผลงานร่วมกัน	4.29	0.67	มาก
1.4 การเรียนการสอนจัดให้การทำงานร่วมกันผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบและแก้ปัญหาาร่วมกันตาม ระบบหมู่ของลูกเสือ	4.28	0.64	มาก
1.5 เครื่องมือวัดผลแลประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้ตัวชี้วัด เนื้อหา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน	4.15	0.66	มาก
รวม	4.27	0.56	มาก
2. สื่อการเรียนการสอน			
2.1 สื่อที่ใช้หาง่าย ราคาประหยัด เป็นของจริง ของจำลองหรือ รูปภาพประกอบการสอน เพื่อกระตุ้นการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้มีความสนุกสนานสนใจ	4.24	0.67	มาก
2.2 นำวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆที่มีความทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่สอนมาใช้จัดกิจกรรมการ เรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนของผู้เรียน	4.23	0.71	มาก
2.3 จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทั้ง ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.20	0.67	มาก
2.4 จัดหาหนังสือ คู่มือครูคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	4.18	0.70	มาก
2.5 ครูสามารถใช้สื่อ และนวัตกรรมประกอบการสอนได้อย่าง ถูกต้องถูกประเภท ตามลำดับขั้นตอน	4.18	0.62	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
2.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อและสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการการเรียนการสอน	4.17	0.66	มาก
รวม	4.20	0.53	มาก
3. การจัดการเรียนการสอน			
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมควบคู่การจัดกิจกรรม และฝึกทักษะตามกระบวนการของลูกเสือ	4.27	0.65	มาก
3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการสอนตามขั้นตอน	4.23	0.64	มาก
3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ถูกต้องมีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ	4.23	0.62	มาก
3.4 การจัดกิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติจริงและใช้เทคนิคการสอนลูกเสือด้วยวิธีการของลูกเสือที่หลากหลายและสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	4.22	0.66	มาก
3.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น และยอมรับในการแสดงออกของผู้เรียน	4.22	0.70	มาก
3.6 ประเมินผู้เรียนจากสภาพความเป็นจริงทุกด้านโดยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น	4.21	0.68	มาก
3.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 มีวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ฐานกิจกรรม การระดมสมอง	4.21	0.67	มาก
3.8 สนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และฝึกการใช้กระบวนการกลุ่ม	4.20	0.63	มาก
3.9 สามารถควบคุมชั้นเรียนสร้างความเป็นระเบียบวินัยระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	4.19	0.71	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
3.10 การพูด การอธิบาย มีความชัดเจน และสรุปทเรียนได้ อย่างเข้าใจเหมาะสม	4.17	0.69	มาก
3.11 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ และ กระบวนการคิด	4.17	0.66	มาก
3.12 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการ ใช้ เหตุการณ์ ข่าวสารสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ใน การทำกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.17	0.66	มาก
3.13 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการแจ้งวัตถุประสงค์ใน การเรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	4.16	0.61	มาก
3.14 มีการใช้คำถาม/กิจกรรมหรือเทคนิคในการตรวจสอบ ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ ในระหว่างการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	4.15	0.68	มาก
รวม	4.20	0.48	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่ทำหน้าที่การนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การวัดผลประเมินผล ($\bar{x} = 4.27$) สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.20$) และการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.20$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในการวัดผลประเมินผล เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือข้อ 3.1 มีรูปแบบวิธีการเครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น การสอบปฏิบัติการสังเกต พฤติกรรม รายงาน และการปฏิบัติจริง ฯลฯ ($\bar{x} = 4.30$) ข้อ 3.2 ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนวิชาลูกเสือ กศน.1 ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.30$) และข้อ 3.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง ผู้อื่นและตรวจสอบผลงานร่วมกัน ($\bar{x} = 4.29$) ในสื่อการเรียนการสอน เรียงลำดับ

จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือข้อ 2.1 สื่อที่ใช้หาง่าย ราคาประหยัด เป็นของจริง ของจำลอง หรือรูปภาพประกอบการสอน เพื่อกระตุ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนานสนใจ ($\bar{x} = 4.24$) ข้อ 2.2 นำวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆที่มีความทันสมัย เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมที่สอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.23$) และข้อ 2.3 จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.20$) ในการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือข้อ 3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมควบคู่การจัด กิจกรรม และฝึกทักษะตามกระบวนการของลูกเสือ ($\bar{x} = 4.27$) ข้อ 3.2 การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในชั้นเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม การสอนตามขั้นตอน ($\bar{x} = 4.23$) และข้อ 3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ถูกต้องมีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ฯลฯ ($\bar{x} = 4.23$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียน การสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.51	0.53	มากที่สุด
คุณธรรม จริยธรรม			
1. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.56	0.63	มากที่สุด
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.56	0.60	มากที่สุด
3. มีความยุติธรรม	4.52	0.63	มากที่สุด
4. ความเป็นประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น เสมอ	4.52	0.63	มากที่สุด
รวม	4.54	0.59	มากที่สุด
มนุษยสัมพันธ์			
1. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีมิตรไมตรีที่ดีกับผู้เรียน	4.58	0.59	มากที่สุด
2. เป็นกันเองกับครูและผู้เรียน	4.53	0.60	มากที่สุด
3. ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	4.52	0.62	มากที่สุด
4. พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	4.49	0.62	มาก
รวม	4.53	0.56	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

มาตรฐานการนิเทศ	N= 227		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
บุคลิกภาพ			
1. มีความเชื่อมั่นในตนเองมีอารมณ์ที่มั่นคง	4.50	0.61	มาก
2. มีความสุขุม รอบคอบ น่าเชื่อถือ	4.48	0.63	มาก
3. มีความร่าเริง แจ่มใส	4.48	0.62	มาก
4. อดทนต่อความยากลำบาก	4.40	0.67	มาก
5. แต่งกายเครื่องแบบลูกเสือถูกต้องตามคุณวุฒิที่ผ่านการฝึกอบรม	4.39	0.75	มาก
รวม	4.45	0.53	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่ทำหน้าที่การนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.54$) มนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.53$) และบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 4.45$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่ทำหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในหัวข้อคุณธรรม จริยธรรม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือข้อ 1.1มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{x} = 4.56$) ข้อ 1.2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{x} = 4.56$) ข้อ 1.3 มีความยุติธรรม ($\bar{x} = 4.56$) และข้อ 1.4ความเป็นประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิของผู้อื่นเสมอ ($\bar{x} = 4.56$) ในหัวข้อมนุษยสัมพันธ์เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือข้อ 2.1มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีมิตรไมตรีที่ดีกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.58$) ข้อ 2.2 เป็นกันเองกับครูและผู้เรียน ($\bar{x} = 4.53$) และข้อ 2.3 ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ($\bar{x} = 4.52$) ในหัวข้อบุคลิกภาพ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ข้อ 3.1 มีความเชื่อมั่นในตนเองมีอารมณ์ที่มั่นคง ($\bar{x} = 4.50$) ข้อ 3.2 มีความสุขุม รอบคอบ น่าเชื่อถือ ($\bar{x} = 4.48$) และข้อ 3.3ความร่าเริง แจ่มใส ($\bar{x} = 4.52$)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกตามเพศ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านต่างกัน โดยใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

มาตรฐานการนิเทศ	ชาย		หญิง		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการนิเทศ	4.21	0.45	4.16	0.42	0.76	0.27
2. ด้านหลักสูตร	4.24	0.50	4.16	0.42	1.38	0.56
3. ด้านการเรียนการสอน	4.29	0.48	4.16	0.42	1.90	0.85
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.52	0.53	4.50	0.54	0.34	0.56
รวม	4.32	0.40	4.24	0.42	1.29	0.36

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกตามอายุ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 8-9

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา
ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

มาตรฐานการนิเทศ	อายุ											
	20-29 ปี			30-39 ปี			40-49 ปี			50 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การ นิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การ นิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	การ นิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การ นิเทศ
1. ด้านการนิเทศ	4.11	0.47	มาก	4.17	0.42	มาก	4.21	0.41	มาก	4.27	0.46	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.17	0.51	มาก	4.11	0.57	มาก	4.30	0.50	มาก	4.24	0.40	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.18	0.49	มาก	4.17	0.49	มาก	4.29	0.45	มาก	4.31	0.45	มาก
4. ด้านคุณลักษณะของ ครูผู้สอน	4.43	0.57	มาก	4.45	0.54	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด	4.65	0.44	มากที่สุด
รวม	4.22	0.45	มาก	4.23	0.40	มาก	4.34	0.41	มาก	4.37	0.37	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านอายุ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบที่มีช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมสูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบที่มีอายุน้อย ($\bar{x} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ที่มีช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ย ด้านการนิเทศ ($\bar{x} = 4.27$) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.24$) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.31$) และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.65$) สูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ที่มีช่วงอายุ 40-49 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.30$) สูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบที่มีอายุมากกว่า

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

มาตรฐานการนิเทศ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.56	3	0.19	0.99	0.40
	ภายในกลุ่ม	42.17	223	0.19		
	รวม	42.73	226			
2. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.35	3	0.45	1.67	0.17
	ภายในกลุ่ม	60.15	223	0.27		
	รวม	61.49	226			
3. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.84	3	0.28	1.24	0.29
	ภายในกลุ่ม	50.02	223	0.22		
	รวม	50.86	226			
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	1.40	3	0.47	1.65	0.18
	ภายในกลุ่ม	63.27	223	0.28		
	รวม	64.67	226			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.88	3	0.29	1.75	0.16
	ภายในกลุ่ม	37.44	223	0.17		
	รวม	38.33	226			

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้เทศมึ่ความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกตามตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้าครู กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้เทศ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ดังแสดงในตารางที่ 10-11

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามตำแหน่ง

มาตรฐาน การนิเทศ	ตำแหน่ง											
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา			ข้าราชการครู			หัวหน้า กศน.ตำบล/ แขวง			ครูที่ได้รับมอบหมาย ให้นิเทศ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การนิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การนิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การนิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การนิเทศ
1. ด้านการนิเทศ	4.36	0.36	มาก	4.17	0.45	มาก	4.19	0.43	มาก	4.12	0.45	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.32	0.34	มาก	4.17	0.53	มาก	4.19	0.52	มาก	4.13	0.57	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.29	0.35	มาก	4.21	0.49	มาก	4.25	0.48	มาก	4.11	0.49	มาก
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.64	0.42	มากที่สุด	4.46	0.59	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด	4.45	0.58	มาก
รวม	4.40	0.25	มาก	4.26	0.42	มาก	4.29	0.42	มาก	4.20	0.42	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวม ($\bar{x} = 4.36$) สูงกว่า ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวม ($\bar{x} = 4.40$) สูงกว่า ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ด้านการนิเทศ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.32$) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.29$) และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ($\bar{x} = 4.64$) สูงกว่า ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

มาตรฐานการนิเทศ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.53	3	0.18	0.94	0.42
	ภายในกลุ่ม	42.19	223	0.19		
	รวม	42.73	226			
2. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.12	0.43	0.74
	ภายในกลุ่ม	61.14	223	0.27		
	รวม	61.49	226			
3. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.61	3	0.20	0.91	0.44
	ภายในกลุ่ม	50.25	223	0.23		
	รวม	50.86	226			
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.47	3	0.16	0.54	0.65
	ภายในกลุ่ม	64.20	223	0.29		
	รวม	64.67	226			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.43	3	0.14	0.84	0.47
	ภายในกลุ่ม	37.90	223	0.17		
	รวม	38.33	226			

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้าครู กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และโดยใช้ค่า (t-test) ดังแสดงในตาราง 12-13

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน วิชา
ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

มาตรฐาน การนิเทศ	ระดับการศึกษา					
	ปริญญาตรี			บัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท/ปริญญาเอก)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ นิเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ นิเทศ
1. ด้านการนิเทศ	4.18	0.45	มาก	4.19	0.39	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.19	0.56	มาก	4.17	0.40	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.22	0.49	มาก	4.22	0.49	มาก
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.51	0.54	มากที่สุด	4.49	0.52	มาก
รวม	4.28	0.44	มาก	4.49	0.52	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีระดับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท/ปริญญาเอก) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวม ($\bar{x} = 4.49$) สูงกว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีระดับปริญญาตรีเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท/ปริญญาเอก) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ด้านการนิเทศ ($\bar{x} = 4.19$)

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้ค่าที (t-test)

มาตรฐานการนิเทศ	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		บัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท/ ปริญญาเอก)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการนิเทศ	4.18	0.45	4.19	0.39	-0.06	0.10
2. ด้านหลักสูตร	4.19	0.56	4.17	0.40	0.23	0.00**
3. ด้านการเรียนการสอน	4.22	0.49	4.22	0.49	-0.03	0.16
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.51	0.54	4.49	0.52	0.23	0.84
รวม	4.28	0.44	4.49	0.52	0.03	0.14

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านในด้านการนิเทศ ด้านการเรียนการสอน และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความคิดเห็นด้านหลักสูตร ซึ่งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้าครู กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีระดับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ดังแสดงในตาราง 14-15

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

มาตรฐาน การนิเทศ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน											
	ต่ำกว่า 5 ปี			5-10 ปี			10-15 ปี			15 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ด้านการนิเทศ	4.09	0.48	มาก	4.26	0.38	มาก	4.17	0.39	มาก	4.18	0.47	มาก
2. ด้านหลักสูตร	4.14	0.55	มาก	4.29	0.51	มาก	4.06	0.46	มาก	4.11	0.48	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.14	0.49	มาก	4.31	0.46	มาก	4.22	0.49	มาก	4.14	0.42	มาก
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	4.41	0.59	มาก	4.62	0.49	มาก	4.48	0.53	มาก	4.44	0.47	มาก
รวม	4.20	0.45	มาก	4.37	0.37	มาก	4.23	0.40	มาก	4.22	0.38	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) สูงกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี 10-15 ปี และ 15 ปีขึ้นไปทุกด้าน

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการนิเทศ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.27	3	0.42	2.28	0.08
	ภายในกลุ่ม	41.46	223	0.19		
	รวม	42.73	226			
2. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.71	3	0.57	2.12	0.10
	ภายในกลุ่ม	59.79	223	0.27		
	รวม	61.49	226			
3. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.45	3	0.48	2.18	0.09
	ภายในกลุ่ม	49.41	223	0.22		
	รวม	50.86	226			
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2.02	3	0.67	2.40	0.07
	ภายในกลุ่ม	62.65	223	0.28		
	รวม	64.67	226			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.48	3	0.49	2.98	0.03*
	ภายในกลุ่ม	36.85	223	0.17		
	รวม	38.33	226			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 2 ผลจากข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการ
เรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ผลจากการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษา
ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ นำมาวิเคราะห์
ประมวลผลสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการนิเทศ

1.1 ด้านกระบวนการนิเทศ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศ และกระบวนการนิเทศ
ดังนี้ ผู้บริหาร ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ และมีการศึกษาสภาพของการนิเทศในปัจจุบันเพื่อ
จัดทำโครงการนิเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ ในการจัดการเรียนการสอน
ดูแลให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศ มีการจัดกิจกรรมการนิเทศให้มี
บรรยากาศเป็นแบบประชาธิปไตยให้เหมาะสม

1.2 ด้านกระบวนการวางแผนการนิเทศ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านกระบวนการวางแผนการ
นิเทศ ดังนี้ ควรมีการสำรวจความต้องการการนิเทศ รวบรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของ
บุคลากรในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศ และกำหนดการ
นิเทศไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา จัดทำแผนการนิเทศ โดยมีการระบุขั้นตอน
รายละเอียด กิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ
ประเมินผลในการนิเทศ ผู้นิเทศควรมีการกำหนดนโยบาย กำหนดขอบเขต และแผนการดำเนินการ
นิเทศอย่างเป็นระบบ และมีการชี้แจงให้ครูเข้าใจในหน้าที่ บทบาทในหน้าที่ของการนิเทศ และผู้รับ
การนิเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถนำผลการนิเทศไปพัฒนาตนเองได้

1.3 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการประเมินผลการนิเทศ ดังนี้
ควรมีการตรวจสอบอุปสรรค ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ กำกับ ติดตามความก้าวหน้าใน
การดำเนินการนิเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จัดให้มีการประเมินผล ปฏิบัติการนิเทศ และ
ประเมินผลรวม ควรมีการประเมินผลรวมของการปฏิบัติการนิเทศแต่ละครั้ง และรายงานผลการ
ประเมินการนิเทศแจ้งให้ครูที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำผลการนิเทศที่ได้ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานการ
นิเทศให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

2. ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชาดังนี้
โครงสร้างหลักสูตรควรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กำหนดและวางแผนการสอนตาม
หลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน มีข้อมูล

เพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ควรจัดทำแผนการสอนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ด้านการเรียนการสอน

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ ควรแจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนนำเข้าสู่บทเรียน การจัดการเรียนการสอนควรมีวิธีการรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ฐานกิจกรรม การระดมสมอง ฯลฯ ควรมีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้เทคนิคในการสอนวิชา ลูกเสือที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยสิ่งสำคัญที่ต้องมีการสอดแทรกเข้าไป คือด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

3.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ ควรจัดหาคู่มือในการจัดกิจกรรมวิชา ลูกเสือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และควรมีการนำสื่อที่หาง่าย ราคาประหยัดมาใช้จริงทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมถึงการนำนวัตกรรมประกอบการสอนลูกเสือที่น่าสนใจมาใช้ให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านการวัดผล ประเมินผล ดังนี้ ควรมีการประชุมกลุ่มและจัดสัมมนา ก่อน หรือหลังการนิเทศ การวัดผล ประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด เนื้อหา วัตถุประสงค์ และควรมีรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ รายงาน และการปฏิบัติจริง

4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

4.1 ด้านบุคลิกภาพ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านบุคลิกภาพ ดังนี้ ครูผู้สอนควรมีการแต่งกายด้วยเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้อง ตามคุณวุฒิที่ผ่านการฝึกอบรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

4.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ ครูควรมีขอบเขตในการแสดงออกระหว่างครูกับศิษย์ และการใช้คำพูด ภาษาที่แสดงออกถึงความมีมิตรไมตรีที่ดี มีการใช้คำพูด หรือการออกคำสั่งที่ชัดเจน ไม่สื่อถึงด้านลามกอนาจาร

4.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้ ครูควรมีการแสดงออกในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนได้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมภาพรวม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ครูที่ทำหน้าที่การนิเทศ และครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานการนิเทศ ต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ดังนี้ มีการให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ เป็นอย่างดี โดยรูปแบบเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์เชิงพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่ทางการลูกเสือ และหน้าที่ทางการนิเทศ

2. คณะผู้สนทนา Focus Group ควรที่จะมีการจัดกิจกรรม รูปแบบที่เหมาะสมกับวัยของนักศึกษา และนักศึกษาที่มีอายุมาก

3. คณะผู้สนทนา Focus Group ได้มีความคิดเห็นว่าจะเป็นการดีมาก ถ้ามีการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม กับการทำกิจกรรม

4. คณะผู้สนทนา Focus Group รู้สึกดีใจ และขอบคุณที่ได้ให้โอกาสการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ แสดงออกทางความคิดที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำมาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

5. คณะผู้สนทนา Focus Group ได้ให้ข้อเสนอแนะ และให้สำนักงาน กศน.ได้ทบทวนยกระดับ และเห็นความสำคัญของการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ผลของการสนทนากลุ่ม สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสอบถาม ดังนั้นข้อค้นพบจากการสอบถาม จึงมีความเที่ยงตรงในระดับหนึ่ง สมควรนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล/อภิปรายผล/และข้อเสนอแนะ

การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้ 1) ความมุ่งหมายของการวิจัย 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล 4) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 5) อภิปรายผล และ 6) ข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

สังเขปการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้ากศน. ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ จากศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต จำนวน 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศ และครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศ จำนวน 250 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 227 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 90.80

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) การสนทนากลุ่ม (Focus group) ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 1.2 ผลการศึกษาข้อมูลการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ตอนที่ 1.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน 5) อื่นๆ

2. ผลการสนทนากลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาข้าราชการครูหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ โดยมีตัวแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูหัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ ต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน 5) อื่นๆ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากภาควิชาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจำนวน 50 เขตในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม- กรกฎาคม 2559 แบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูหัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และจัดอันดับเป็นรายชื่อ รายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้านทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าที (t-test) และกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือค่าเอฟ (F-test) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้ทดสอบรายคู่ โดยการใช่วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่แบบร้อยละ

3. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว นำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ผลและอภิปรายต่อไป

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละกลุ่ม โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล สรุปแนวทางการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในแต่ละด้าน

5. ดำเนินการใช้วิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง ครูที่มีคุณวุฒิทางการลูกเสือ ครูที่ทำหน้าที่การนิเทศ และครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่การนิเทศ จำนวน 15 คน ด้วยตนเอง โดยการซักถามความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด เพื่อไม่ให้คำสนทนาต้องตกล้นไป จึงมีการเตรียมการบันทึกเทปเสียงระหว่างการสนทนา เพื่อนำมาถอดเป็นข้อความลงในกระดาษ เพื่อใช้ในขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 2 ชั่วโมง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 สรุปผลได้ ดังนี้

เพื่อพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต จำนวน 50 เขต สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 227คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.03 (134 คน) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.77 (88 คน) ส่วนใหญ่ตำแหน่งอื่นๆ (ครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศ) คิดเป็นร้อยละ 58.15 (132 คน) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.33 (171 คน) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการนิเทศ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.97 (93 คน)

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้ให้เทศโดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=4.27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยจากระดับมากที่สุด และมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ($\bar{x}=4.51$) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.22$) ด้านหลักสูตร ($\bar{x}=4.19$) ด้านการนิเทศ ($\bar{x}=4.18$)

เมื่อพิจารณาความถี่ของความคิดเห็นในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุดและมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x}=4.54$) มนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x}=4.53$) และบุคลิกภาพ ($\bar{x}=4.45$)

2. ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้การวัดผลและประเมินผล ($\bar{x}=4.27$) สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.20$) และการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.20$)

3. ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้หลักสูตร เนื้อหาวิชา ($\bar{x}=4.19$)

4. ด้านการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้กระบวนการวางแผนการนิเทศ ($\bar{x}=4.21$) การประเมินผลการนิเทศ ($\bar{x}=4.18$) และกระบวนการนิเทศ ($\bar{x}=4.16$)

เปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศจำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า ด้านหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านหลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน กำหนด และวางแผนการสอนตามหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม การนำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ มีข้อมูลเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนวิชา ลูกเสือ กศน.1 และจัดทำแผนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

5. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวงและครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผลรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ ได้แก่ กระบวนการนิเทศ กระบวนการวางแผนการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ผลการสนทนากลุ่มของผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศมีรายละเอียดใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน และ 5) อื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศใน 4 ด้านคือ 1) ด้านการนิเทศ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน และอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูผู้สอนมีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ครูผู้สอนมีความพร้อมในด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และมีคุณธรรม จริยธรรมครูผู้สอนมีความพร้อมในด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และมีคุณธรรม จริยธรรมนักศึกษาควไปได้นำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันนักศึกษา กศน.มีคุณธรรม จริยธรรมควรวางแนวทางให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสถานศึกษามีวินัยในการแต่งกาย กริยา มารยาท มีคุณธรรมมีการอบรม การแต่งกายของลูกเสือให้ถูกต้องครูเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยใช้กระบวนการลูกเสือครูเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยใช้กระบวนการลูกเสือสนับสนุนการแต่งเครื่องแบบพัฒนาตามกรอบค่านิยม 12 ประการฝึกให้นักศึกษามีความอดทน มีวินัยตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบปลูกฝังให้มีคุณธรรม ลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ส่งเสริมจิตอาสาการพูด ควรชัดถ้อยชัดคำ เข้าใจง่ายผู้เรียนสนใจแต่ขาดต้นแบบในการทำงานผู้เรียนสนใจ เพราะเป็นวิชาที่มีกิจกรรมที่หลากหลายควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน

2. ด้านการเรียนการสอน ฝึกให้ใช้กระบวนการคิดและแสดงความคิดเห็นสื่อไม่ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน การยกตัวอย่างต้องอยู่ในชีวิตประจำวันที่สามารถนำไปประยุกต์ได้มีอุปกรณ์ มีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวิชา มีความดึงดูดความสนใจของผู้เรียนควรให้นักศึกษาและครูได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่องบูรณาการการเรียนการสอนที่มีในเนื้อหาให้ครูทุกคนทำแผนการสอนที่ยืดหยุ่นได้ตลอดเวลาฝึกปฏิบัติได้จริง เน้นการปฏิบัติมากกว่าวิชาการการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์ มีรูปแบบการสอนที่หลากหลายเป็นโครงการที่มุ่งเน้นคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกด้านสถานศึกษาไม่ได้เน้นวิชาลูกเสือวิชาอื่นมีความสำคัญและมีหน่วยกิตมากกว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้เน้นถึงสภาพปัจจุบัน และการจัดกระบวนการกลุ่มครูยังขาดทักษะการสอนแบบบูรณาการควรมีสื่อที่ทันสมัย รวมทั้งอุปกรณ์ และรูปแบบการเรียนการสอนต้องหลากหลายมากกว่านี้ทำให้นักศึกษาตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และฝึกให้เกิดทักษะกระบวนการคิดแบบใหม่

3. ด้านหลักสูตร เนื้อหาสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จัดให้มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับลูกเสือที่จำเป็นต้องทราบและให้มีกิจกรรม

ด้านนันทนาการเพื่อให้กิจกรรมน่าสนใจหลักสูตรควรมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมตามขบวนการลูกเสือซึ่งเป็นหลักสูตรที่ดีมาก สร้างพลเมืองให้มีวินัย ปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามสภาพบริบทของผู้เรียนตามความเหมาะสมใช้หลักสูตรแกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการหลักสูตรมีความสอดคล้องกับผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนความรู้ที่ได้ นำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน ควรมีหลักสูตรที่ครอบคลุมประยุกต์เนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายยึด หลักสูตรเพื่อเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนในการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 การ นิเทศจะเห็นชัดเจนจากการฝึกปฏิบัติจริงให้มีความชัดเจนมากขึ้นหลักสูตรและเนื้อหาที่มีความชัดเจน มากขึ้นเป็นหลักสูตรบูรณาการ ส่งเสริมพัฒนาการคิด วิเคราะห์ และทักษะการดำเนินชีวิตปรับปรุง เนื้อหาให้ ตรงกับบริบทของชุมชนควรเน้นให้ตรงกับสภาพปัจจุบันและนำมาใช้ให้ทันกับ สภาพการณ์ปัจจุบันมากที่สุดต้องปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันเนื้อหาแต่ไม่มีการ ปฏิบัติควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักศึกษาใน กทม.

4. ด้านการนิเทศ อยากให้มีการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการ การวางแผนการ นิเทศที่ชัดเจนผู้บริหารหรือผู้นิเทศควรมีการนิเทศจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การนิเทศควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่องนิเทศครบทุกด้าน และกำหนดตัว บุคลากรที่ชัดเจนในการบริหารงานด้านการนิเทศ และมีที่ปรึกษาดูแลแก้ไขในด้านต่างๆการนิเทศ ควรมีการนิเทศทุกงานไม่ใช่เฉพาะการเรียนการสอน และไม่ได้นำปัญหามาพัฒนาการนิเทศให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการนิเทศที่ตรงตามความต้องการ การ จัดทำแผนการนิเทศผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศ แต่ยังขาดกระบวนการและขั้นตอนที่เป็น มาตรฐานข้าราชการและผู้เกี่ยวข้องการนิเทศควรให้ความสำคัญกับการนิเทศควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหาการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนควรปรับปรุง แบบฟอร์มการนิเทศและให้ชุมชนกับคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศ

5. อื่นๆ ควรมีการเน้นให้ผู้เรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นการปฏิบัติงานต่างๆยังขาดงบประมาณและสื่อที่ทันสมัยที่จะนำมา ประยุกต์กับการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ผลการวิเคราะห์ ประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการ สถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศทั้ง 227คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี มีตำแหน่งครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ ระดับ

การศึกษา อยู่ในระดับ ปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี นั้นแสดงให้เห็นว่า มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการนิเทศการ เรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2. ผลการศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต 50 เขต สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูผู้สอน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา มาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้ากศน. ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ คุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจ “ครูในฝัน” ของสวนดุสิตโพล (1) ที่ พบว่า คุณลักษณะครูที่นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและระดับ ปวช.ต้องการ ได้แก่ การเอาใจใส่และ เข้าใจนักเรียน พูดจาดี สอนสนุกและเข้าใจง่าย มีความรู้กว้าง สามารถให้คำปรึกษาในปัญหาต่างๆ ได้ และมีบุคลิกภาพดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่พบว่า ครูที่ดีใน ทรรศนะของนิสิตนักศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีเทคนิคการสอนให้นักศึกษาอยากเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา สามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง มีการพัฒนาการสอนอยู่เสมอ ใช้ ภาษา/คำพูดในการสอนที่เข้าใจง่าย รักการสอน มีมนุษยสัมพันธ์ดี และใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ (4)-(11)

2.2 ด้านการเรียนการสอน ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน. ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการ เรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ในด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้นิเทศ มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนในด้านกระตุ้นความสนใจของสิ่งที่เรียน เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก การลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นตัวแบบสำหรับการเรียนรู้หรือ ความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ และ สร้างสถานการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ รังสรรค์ มั่นใจ. (2552: 115) ที่ได้ศึกษาการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีข้อคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องใช้กระบวนการที่หลากหลายเอื้ออำนวยและเหมาะสมกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือตามผลที่คาดหวัง ฝึกปฏิบัติจริงตามวิธีการของลูกเสือและ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชิต พันธุ์ศิลป์. (2554: 8) เรื่อง การบริหารงานลูกเสือของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี กล่าวไว้ว่า ทรัพยากร เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากในการบริหารงานลูกเสือ การจัดกิจกรรมลูกเสือจะประสบความสำเร็จ

ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ แบบพิมพ์ สื่อต่าง ๆ เมื่อผู้บริหารเห็นความสำคัญจึงจัดสรรทรัพยากรให้อย่างปานกลาง จึงทำให้ระดับบริหารงานของลูกเสืออยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านหลักสูตร ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ในด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ หลักสูตร เนื้อหาวิชา สถานศึกษาได้มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้มีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การอยู่ค่ายพักแรม ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การอยู่ร่วมกันในสังคมกับคนหมู่มาก การสร้างภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเป็นระเบียบวินัยของสมาชิกในหมู่ลูกเสือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหมู่ลูกเสือ สามารถดำรงชีพในสถานการณ์คับขัน และดำรงชีพได้อย่างปลอดภัย ฐานการเดินทางไกล ฝึกความอดทน การวางแผน การคิดและความร่วมมือของสมาชิกในหมู่ลูกเสือ ฝึกการสังเกต การจดจำ และการเรียนรู้ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทีศากร กลิ่นบุปผา (2553: 103) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือวิสามัญของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอองครักษ์ ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร และเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน และด้านการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทางเพื่อการพัฒนากิจกรรมลูกเสือวิสามัญ คือ ผู้สอนควรได้รับการอบรมในวิชาเฉพาะด้านและเปิดโอกาสให้แสวงหาความรู้จากประสบการณ์ใหม่ๆ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายเน้นพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แก่ลูกเสือ เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชน จัดให้มีอุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและเพียงพอในการจัดกิจกรรม และควรจัดให้มีการประเมินผลตามสภาพจริง

2.4 ด้านการนิเทศ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ในด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง และครูที่ได้รับมอบหมายให้พื้นที่ มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือกระบวนการวางแผนการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ กระบวนการนิเทศซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดา รักษาศิลป์ (2550: 72) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพในการจัดกิจกรรมลูกเสือในส่วนองวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอนด้านที่ปฏิบัติมาก ได้แก่ ด้านการดำเนินการสอน ด้านการวัดผล

และประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ยืนยง (2553: 390) พบว่า 1. รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนมีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE MODEL) ประกอบด้วย หลักการมุ่งเน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์กัน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา สวาทยานันท์. (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษา รูปแบบและผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบการมีส่วนร่วมซึ่งมีการดำเนินงาน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เริ่มต้นการวิจัย ระยะที่ 2 ดำเนินการวิจัย และระยะที่ 3 สิ้นสุดการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการดำเนินงานมี 4 ขั้นตอน คือ 1. สร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง 2. กำหนดหลักการปฏิบัติงานร่วมกัน 3. ดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ 4. ประเมินผลการปฏิบัติงานและผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า สมรรถนะการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษามีพัฒนาการดีขึ้นโดยระยะดำเนินการวิจัยและการนำเสนอผลงานวิจัย นักศึกษาทุกคนมีผลการประเมินสมรรถนะดังกล่าวในระดับดี ถึง ดีมาก ทุกตัวบ่งชี้ และมีคุณภาพรายงานวิจัยอยู่ในระดับดี ดีมาก ส่วนสมรรถนะการได้มาซึ่งหัวข้อการวิจัยและคุณภาพของโครงร่างวิจัย อยู่ในระดับ พอใช้ถึงดี และผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง และนักศึกษา พบว่า ผู้เกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ว่ามีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน

มาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ภาพประกอบ 4 การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนรู้การสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

3. จากการศึกษาการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ผลจากการวิเคราะห์ประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1

ภาพประกอบ 5 สรุปผลการวิเคราะห์รายด้านการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 เกิดประสิทธิภาพสูงสุดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1 มีการจัดการนิเทศ และยกระดับการนิเทศอย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครุมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.2 พัฒนางองค์ความรู้ หลักสูตร และวิธีการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมกระบวนการทางการลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 กำหนดไว้ในหลักสูตรการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดทำหลักสูตร และมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 เป็นวิชาบังคับในการลงทะเบียนเรียนของสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาผลการนำมาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ไปใช้

3.2 ศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชาลูกเสือ กศน.1 และสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1

3.3 ศึกษาข้อเสนอแนะที่ได้จากการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 มาสรุปเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการปฏิบัติงานและนำไปสู่การพัฒนาแบบมาตรฐานการนิเทศวิชา ลูกเสือ กศน.1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปริดีติติก. (2532). *กระบวนการการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษร
บัณฑิต.
- กรมวิชาการ. (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2533*. กรุงเทพฯ: CURSMA
ลาดพร้าว
- กรมพลศึกษา. (2545). *กองการลูกเสือ ลูกเสือวิสามัญ*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *คู่มือการนิเทศวิธีปฏิบัติที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- . (2550) *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน
พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2533). *คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (ลูกเสือสามัญ
รุ่นใหญ่)*. กรุงเทพฯ: CURSMAลาดพร้าว.
- . (2522). *แนวทางการนิเทศการศึกษาระดับมัธยมศึกษา: การบริหารกิจการนักเรียน*.
กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2533). *กลยุทธ์ในการฝึกอบรมลูกเสือเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา
ผู้บังคับบัญชาลูกเสือกรมสามัญศึกษาประจำปี 2533*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: CURSMA.
- . (2519). *คู่มือเจ้าหน้าที่ลูกเสือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือ*. ชลบุรี: ไพบูลย์การช่าง.
- คงศักดิ์ เจริญรักษ์; และคณะ. (2548). *แนวทางที่จะพัฒนากิจการลูกเสือให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ในปัจจุบัน*. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528-2532.
ข้อบังคับลูกเสือ ราชกิจจานุเบกษา.
- ฉัตรชัย เชษฐติติก. (2543). *รูปแบบนิเทศการศึกษานอกโรงเรียนสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ:
กรมวิชาการ.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (ม.ป.ป.). *การนิเทศการศึกษา Educational Supervision*. ม.ป.ท.
- . (2547). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.

- ชารี มณีศรี. (2543). การนิเทศการศึกษา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- ชวน หลีกภัย. (2551). ได้กล่าวสุนทรพจน์ในพิธีเปิดการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 33 ประจำปีพุทธศักราช 2541.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย; และสุวิมล ว่องวาณิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ประเวศ วะสี. (2556). การจัดการร่วมกันในสังคมไทยอย่างมีความสุขมีความหลากหลายหรือมีความเป็นพหุทั้งในด้านชาติพันธุ์กวีวิชาการด้านสาธารณสุขและนักวิชาการเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประทีป ปฐมกสิกุล. (2529). การเปรียบเทียบทัศนคติและความเชื่องานครอบครัวในสถาบัน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่11 (พ.ศ. 2555- 2559) . (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 11,พ.ศ. 2555- 2559, หน้า15) .
- มูลนิธิคณะลูกเสือแห่งชาติ. (2547). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้น ม.2. ช่วงชั้นที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิโรจน์ แก้วเรือง. (2546). พระบิดาแห่งลูกเสือไทย. กรุงเทพฯ: บ้านแปลน.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2533). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- . (2553). นิเทศการสอน (*Supervision of Instruction*). พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สนิท ณะระนอง. (2548). ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการจัดการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2545) . หลักการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทัศน์ เมาลีกุล. (2529). การลูกเสือโลก และกิจการลูกเสือระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2546). การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนใน
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.จ. (การบริหารจัดการศึกษา).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรียมาศ สุขกสิ. (2549). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2538). กฎกระทรวงว่าด้วย
เครื่องแบบลูกเสือ. กรุงเทพฯ: CURSMA.
- (2529). ข้อบังคับว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ. กรุงเทพฯ:
CURSMA.
- (2529). คู่มือการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ ตามข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ
ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2529 พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติร่วมกับ
ฝ่ายวิชาการ กองลูกเสือ กรมพลศึกษา.
- (2547). คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ:
CURSMA.
- สำนักงานการประถมศึกษา. (2540). ความต้องการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2556). การศึกษาการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมใน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทาง
แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2534). ข้อบังคับคณะลูกเสือ
แห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522.
กรุงเทพฯ: CURSMAลาดพร้าว.
- (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.
2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- (2551). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- (2551). สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ:
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา. (2539). *แนวทางการนิเทศการศึกษาระบบสามัญศึกษา*

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา

อัญชลี ธรรมะวิทีกุล. (2555). *การจัดการศึกษานอกระบบตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ*

การศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อดุล สุวรรณบล. (2537). *การเดินทางไกลและแรมคืนของลูกเสือ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:*

คุรุสภา.

อภัย จันทวิมล. (2506). *บรรณสารสนเทศทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

Harris, Ben M. (1963). *Supervisory Behavior in Education. Third Edition: Englewood Cliffs.*

Good, Carter V. (1973). *Theory and practice of supervision. New York: Prentice-Hall.*

Harris, Men M. (1985). *Supervision Behavior in Education. Englewood Cliffs, New York:*

Prentice Hall.

Harris, Ben M. (1985). *Supervisory in Education. Texas: University of Texas Press.*

Spears, Harold. (1967). *Improving the supervision of Instruction. New York: Prentice-Hall.*

www.krutoyweb.ob.tc/kot_patiyan/patiyan_kot.htm.htm

www.thaiscout.com.

www.Worldscoutjamboree.Org.

www.scoutthailand.com.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 5733

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

5 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตอบแบบสอบถาม เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1" เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิคุณ)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ที่ ศธ 0519.12/ 2504

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางกาญจนา สุขประเสริฐ ศึกษาพิเศษ กศน.จังหวัดปราจีนบุรี

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอิงอร เอกนิล และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ที่ ศธ 0519.12/ ๕๖๐3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายกฤษณ์ โกศัยกานนท์ ผู้อำนวยการส่วนกิจการค่ายลูกเสือ

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ
กศน.1” โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะ
เป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอิงอร เอกนิล และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิวงกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สถานภาพข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ที่ ศธ 0519.12/ 500

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณเจริญศักดิ์ ดีแสน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์ลำปาง

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะ เป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอิงอร เอกนิล และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิธำรงกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ที่ ศธ 0519.12/ ๕501

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ
กศน.1” โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวนันทรา มณฑล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
แบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นางสาวอิงอร เอกนิล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ที่ ศธ 0519.12/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายพิเชษฐ์ เสือเผ่า ผู้อำนวยการ กศน.เขตห้วยขวาง

เนื่องด้วย นางสาวอิงอร เอกนิล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการจัดการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1" โดยมี อาจารย์ ดร.มิ่งขวัญ คงเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตจะ เป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอิงอร เอกนิล และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 440 7175

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ
การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์
(Index of Item objective Congruence: IOC)

มาตรฐานการนิเทศ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการวิเคราะห์	สรุปผล	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
1. ด้านการนิเทศ									
กระบวนการนิเทศ									
1	ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ความรู้ในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	มีการศึกษาสภาพของการนิเทศในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	จัดทำโครงการนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อกำหนดทิศทางในการนิเทศ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6	ดูแลให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานนิเทศ	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	จัดกิจกรรมในการนิเทศให้มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
กระบวนการวางแผนการนิเทศ									
1	สำรวจความต้องการการนิเทศ รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการนิเทศ (ต่อ)									
กระบวนการวางแผนการนิเทศ									
2	กำหนดการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	จัดทำแผนการนิเทศ โดยระบุขั้นตอน รายละเอียด กิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	แต่งตั้งคณะกรรมการ/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประเมินผลในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	กำหนดนโยบายให้การดำเนินการนิเทศดำเนินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
7	ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในหน้าที่บทบาทของครูนิเทศและผู้รับการนิเทศ	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	สร้างความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ	+1	+1	-1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
10	ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูสามารถนำผลการนิเทศไปพัฒนาตนเองได้	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการนิเทศ (ต่อ)									
กระบวนการวางแผนการนิเทศ									
11	การวางแผนการนิเทศควรช่วยให้ ครูสามารถนำผลที่ได้ไป พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
12	ประชุม ปรึกษาหารือ หลังการ จัดการนิเทศ เพื่อแก้ปัญหาการ นิเทศ	+1	+1	-1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การประเมินผลการนิเทศ									
1	ตรวจสอบอุปสรรคและปัญหาที่ เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	ติดตามความก้าวหน้าในการ ดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงาน/ โครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	จัดให้มีการประเมินผลการ ปฏิบัติงานการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	การประเมินผลรวมของการ ปฏิบัติงานการนิเทศ เปรียบเทียบ กับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	นำผลการประเมินไปใช้ในการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	การมีส่วนร่วมของครูในการ ประเมินผลการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการนิเทศ (ต่อ)									
การประเมินผลการนิเทศ									
7	ประเมินผลการนิเทศตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	รายงานผลการประเมินการนิเทศและแจ้งให้ครูที่เกี่ยวข้องทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ด้านหลักสูตร									
ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา									
1	โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	กำหนดและวางแผนการสอนตามหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	มีข้อมูลเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนวิชาลูกเสือกศน.1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	จัดทำแผนการสอนวิชาลูกเสือกศน.1 ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. ด้านการเรียนการสอน									
การจัดการเรียนการสอน									
1	การจัดการเรียนการสอน มีการ แจ้งจุดประสงค์ในการเรียนก่อน นำเข้าสู่บทเรียนและตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือกศน.1 ถูกต้อง มีความ สอดคล้องและตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา ลูกเสือ มีวิธีการและรูปแบบ การเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ฐานกิจกรรม การระดมสมอง	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ชั้นเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ มีความสอดคล้องกับสาระการ เรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการ สอนตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และ กระบวนการคิด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย เน้นกระบวนการ ใช้เหตุการณ์ ข่าวสาร สถานที่ในชุมชนเป็น แหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
3. ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)									
การจัดการเรียนการสอน									
7	การจัดกิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติจริงและใช้เทคนิคการสอนลูกเสือด้วยวิธีการของลูกเสือที่หลากหลายและสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
8	การจัดการเรียนการสอน มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ควบคุมการจัดกิจกรรม และฝึกทักษะตามกระบวนการของลูกเสือ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9	การพูด อธิบาย มีความชัดเจน และสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจเหมาะสม	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
10	สนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ และฝึกการใช้กระบวนการกลุ่ม	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
11	ประเมินผู้เรียนจากสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
12	สามารถควบคุมชั้นเรียน สร้างความเป็นระเบียบวินัยระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	การใช้คำถาม/กิจกรรมหรือเทคนิคในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นระยะๆในระหว่างการจัดการเรียนการสอน	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

มาตรฐานการนิเทศ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	สรุปผล	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
3. ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)									
การจัดการเรียนการสอน									
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นและยอมรับในการแสดงออกของผู้เรียน	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
สื่อการเรียนการสอน									
1	จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2	นำวัสดุ อุปกรณ์ ประเภทต่างๆ ที่มีความทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่สอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
3	จัดหาหนังสือ คู่มือครู คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	สื่อที่ใช้หาง่าย ราคาประหยัด เป็นของจริง ของจำลอง หรือรูปภาพ ประกอบการสอนเพื่อกระตุ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสนุก น่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	ครูสามารถใช้สื่อ และนวัตกรรม ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง ถูกประเภท ตามลำดับขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ที่	มาตรฐานการนิเทศ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการวิเคราะห์	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3. ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)									
การจัดการเรียนการสอน									
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการการเรียนการสอน	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
การวัดผลประเมินผล									
1	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล สดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	การเรียนการสอน จัดให้มีการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบ และแก้ปัญหา ร่วมกันตามระบบหมู่ของลูกเสือ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง ผู้อื่น และตรวจสอบผลงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	มีรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือการประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริงและตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น การสอบ ปฏิบัติการสังเกตพฤติกรรม รายงาน และการปฏิบัติจริง ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ที่	มาตรฐานการนิเทศ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ผลการ วิเคราะห์	ข้อ เสนอ แนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน									
(ต่อ)									
บุคลิกภาพ									
1	แต่งกายเครื่องแบบลูกเสือ ถูกต้องตามคุณวุฒิที่ผ่านการ ฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	อดทนต่อความยากลำบาก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	มีความร่าเริง แจ่มใส	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีความเชื่อมั่นในตนเอง มี อารมณ์ที่มั่นคง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	มีความสุข รอบคอบ น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
มนุษยสัมพันธ์									
1	พูดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่ เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
3	เป็นกันเองกับครูและผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีมิตร ไมตรีที่ดีกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คุณธรรมจริยธรรม									
1	มีความความซื่อสัตย์ สุจริต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	มีความยุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	ความเป็นประชาธิปไตย และ เคารพในสิทธิของผู้อื่นเสมอ	-1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

RELIABILITY ANALYSIS-SCALE (ALPHA)**N of Cases = 30.0 N of Items = 71****Alpha = .9864**

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1_1	288.733	1272.547	0.704	0.986
A1_2	288.900	1280.093	0.609	0.986
A1_3	288.867	1278.809	0.576	0.986
A1_4	288.867	1281.775	0.558	0.986
A1_5	289.033	1274.930	0.699	0.986
A1_6	288.900	1282.852	0.508	0.986
A1_7	289.000	1270.414	0.717	0.986
A2_1	289.000	1275.035	0.559	0.986
A2_2	288.833	1268.489	0.720	0.986
A2_3	288.733	1270.133	0.752	0.986
A2_4	288.767	1261.633	0.824	0.986
A2_5	288.933	1268.271	0.768	0.986
A2_6	288.900	1272.438	0.777	0.986
A2_7	288.833	1272.213	0.745	0.986
A2_8	288.767	1271.082	0.743	0.986
A2_9	288.867	1262.947	0.749	0.986
A2_10	288.767	1267.426	0.720	0.986
A2_11	288.833	1271.937	0.699	0.986
A2_12	288.833	1270.558	0.726	0.986
A3_1	289.033	1273.275	0.734	0.986
A3_2	289.000	1270.138	0.774	0.986
A3_3	289.100	1273.403	0.797	0.986
A3_4	289.067	1275.099	0.794	0.986
A3_5	288.833	1276.971	0.646	0.986
A3_6	289.100	1269.059	0.678	0.986
A3_7	289.100	1271.541	0.840	0.986
A3_8	289.100	1270.990	0.682	0.986
B1_1	288.933	1269.030	0.753	0.986
B1_2	288.967	1267.689	0.707	0.986
B1_3	289.000	1273.035	0.714	0.986
B1_4	289.067	1275.513	0.715	0.986
B1_5	289.167	1276.902	0.664	0.986
B1_6	288.967	1288.102	0.465	0.986
C1_1	288.933	1274.961	0.744	0.986
C1_2	288.967	1284.033	0.559	0.986
C1_3	288.900	1275.128	0.620	0.986
C1_4	288.800	1276.028	0.707	0.986

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1_5	288.933	1271.995	0.695	0.986
C1_6	288.933	1275.168	0.681	0.986
C1_7	288.933	1269.306	0.803	0.986
C1_8	288.933	1273.237	0.671	0.986
C1_9	289.133	1273.637	0.702	0.986
C1_10	288.967	1273.068	0.692	0.986
C1_11	288.933	1268.409	0.822	0.986
C1_12	289.067	1268.340	0.753	0.986
C1_13	289.100	1268.576	0.775	0.986
C1_14	289.067	1263.030	0.726	0.986
C2_1	288.967	1268.654	0.731	0.986
C2_2	289.033	1266.861	0.716	0.986
C2_3	289.100	1275.335	0.601	0.986
C2_4	289.000	1266.552	0.744	0.986
C2_5	289.200	1269.683	0.696	0.986
C2_6	289.200	1270.993	0.715	0.986
C3_1	289.067	1269.513	0.731	0.986
C3_2	289.067	1266.754	0.784	0.986
C3_3	289.000	1275.724	0.714	0.986
C3_4	289.100	1265.266	0.788	0.986
C3_5	289.133	1268.809	0.868	0.986
D1_1	288.767	1269.702	0.679	0.986
D1_2	288.800	1274.924	0.732	0.986
D1_3	288.833	1274.971	0.687	0.986
D1_4	288.833	1276.833	0.648	0.986
D1_5	288.900	1275.817	0.650	0.986
D2_1	288.833	1274.833	0.690	0.986
D2_2	288.900	1272.576	0.774	0.986
D2_3	288.833	1270.006	0.791	0.986
D2_4	288.767	1271.358	0.737	0.986
D3_1	288.767	1274.461	0.674	0.986
D3_2	288.767	1272.944	0.705	0.986
D3_3	288.733	1273.651	0.682	0.986
D3_4	288.667	1274.575	0.700	0.986

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
การพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน. 1 ที่เป็นจริงของสถานศึกษาของท่านทั้งนี้เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาเป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1ให้มีประสิทธิภาพต่อไปการตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบแต่อย่างใดต่อผู้ตอบแบบสอบถามจึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงและขอให้อ่านอย่างละเอียดทุกข้อ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Question) ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ กศน.1ตามความคิดเห็นของท่าน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

นางสาวอิงอร เอกนิล

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- 20-29 ปี
 30-39 ปี
 40-49 ปี
 50 ปีขึ้นไป

3. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

- ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 ข้าราชการครู โปรตระบุ (.....)
 หัวหน้า กศน.ตำบล/แขวง
 อื่นๆ โปรตระบุ (.....)

4. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งของท่าน (เศษของปีนับเป็น 1 ปี)

- ต่ำกว่า 5 ปี
 5-10 ปี
 10-15 ปี
 15ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอน วิชาลูกเสือ กศน.1

คำชี้แจง โปรดอ่านแบบสอบถามที่ละเอียดแล้วพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นตามข้อความต่อไปนี้
มากน้อยเพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียง
1 ช่องโดยแต่ละช่องมีน้ำหนักดังนี้

5 คะแนน คือระดับความคิดเห็นของท่าน เห็นด้วยมากที่สุด

4 คะแนน คือระดับความคิดเห็นของท่าน เห็นด้วยมาก

3 คะแนน คือระดับความคิดเห็นของท่าน เห็นด้วยปานกลาง

2 คะแนน คือระดับความคิดเห็นของท่าน เห็นด้วยน้อย

1 คะแนน คือระดับความคิดเห็นของท่าน เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.ด้านกรนิเทศ						
กระบวนการนิเทศ						
1	ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ความรู้ในการนิเทศ					
2	มีการศึกษาสภาพของการนิเทศในปัจจุบัน					
3	จัดทำโครงการนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน					
4	มีการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ					
5	ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อกำหนดทิศทางในการนิเทศ					
6	ดูแลให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานนิเทศ					
7	จัดกิจกรรมในการนิเทศให้มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย					

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
กระบวนการวางแผนการนิเทศ						
1	สำรวจความต้องการการการนิเทศรวบรวมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศ					
2	กำหนดการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา					
3	จัดทำแผนการนิเทศ โดยระบุขั้นตอน รายละเอียด กิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน					
4	แต่งตั้งคณะกรรมการ/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและ ประเมินผลในการนิเทศ					
5	กำหนดนโยบายให้การดำเนินการนิเทศดำเนินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
6	กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ					
7	ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในหน้าที่ บทบาทของครูนิเทศและผู้รับการนิเทศ					
8	สร้างความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา ก่อนดำเนินการนิเทศ					
9	ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ					
10	ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูสามารถนำผลการนิเทศไปพัฒนาตนเองได้					
11	การวางแผนการนิเทศควรช่วยให้ครูสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน					
12	ประชุม ปรึกษาหารือ หลังการจัดการนิเทศ เพื่อ แก้ปัญหาการนิเทศ					
การประเมินผลการนิเทศ						
1	ตรวจสอบอุปสรรค และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศ					
2	ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงาน/โครงการ					

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานการนิเทศ					
4	การประเมินผลรวมของการปฏิบัติงานการนิเทศเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย					
5	นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ					
6	การมีส่วนร่วมของครูในการประเมินผลการนิเทศ					
7	ประเมินผลการนิเทศตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ					
8	รายงานผลการประเมินการนิเทศ และแจ้งให้ครูที่เกี่ยวข้องทราบ					
2. ด้านหลักสูตร						
ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา						
1	โครงสร้างหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
2	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน					
3	กำหนด และวางแผนการสอนตามหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม					
4	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ					
5	มีข้อมูลเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน วิชา ลูกเสือ กศน. 1					
6	จัดทำแผนการสอน วิชา ลูกเสือ กศน.1 ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ					
3. ด้านการเรียนการสอน						
การจัดการเรียนการสอน						
1	การจัดการเรียนการสอน มีการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ถูกต้อง มีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ลูกเสือ มีวิธีการและรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น ฐานกิจกรรม การระดมสมอง ฯลฯ					
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชั้นเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการสอนตามขั้นตอน					
5	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และกระบวนการคิด					
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการ ใช้เหตุการณ์ ข่าวสาร สถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง					
7	การจัดกิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติจริงและใช้เทคนิคการสอนลูกเสือ ด้วยวิธีการของลูกเสือที่หลากหลาย และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน					
8	การจัดการเรียนการสอน มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ควบคุมการจัดกิจกรรม และฝึกทักษะตามกระบวนการของลูกเสือ					
9	การพูด อธิบาย มีความชัดเจน และสรุปบทเรียนได้อย่างเข้าใจเหมาะสม					
10	สนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ และฝึกการใช้กระบวนการกลุ่ม					
11	ประเมินผู้เรียนจากสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับจุดประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น					
12	สามารถควบคุมชั้นเรียน สร้างความเป็นระเบียบวินัยระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้					

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	การใช้คำถาม/กิจกรรมหรือเทคนิคในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน					
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็นและยอมรับในการแสดงออกของผู้เรียน					
สื่อการเรียนการสอน						
1	จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ					
2	นำวัสดุ อุปกรณ์ ประเภทต่างๆ ที่มีความทันสมัยเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่สอนมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน					
3	จัดหาหนังสือ คู่มือครู คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้					
4	สื่อที่ใช้หาง่าย ราคาประหยัด เป็นของจริง ของจำลองหรือรูปภาพประกอบการสอนเพื่อกระตุ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสุข น่าสนใจ					
5	ครูสามารถใช้สื่อ และนวัตกรรมประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง ถูกประเภท ตามลำดับขั้นตอน					
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการการเรียนการสอน					
การวัดผลและประเมินผล						
1	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล สดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหา วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน					
2	ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนวิชา ลูกเสือ กศน.1 ได้อย่างเหมาะสม					
3	การเรียนการสอน จัดให้มีการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบ และแก้ปัญหาาร่วมกันตามระบบหมู่ของลูกเสือ					

ข้อที่	การปฏิบัติการนิเทศ	ระดับความคิดเห็น				
4	ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง ผู้อื่น และตรวจสอบผลงานร่วมกัน					
5	มีรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือการประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริงและตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น การสอบปฏิบัติการสังเกต พฤติกรรมรายงาน และการปฏิบัติจริง ฯลฯ					
4. ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน						
บุคลิกภาพ						
1	แต่งกายเครื่องแบบลูกเสือถูกต้องตามคุณวุฒิที่ผ่านการฝึกอบรม					
2	อดทนต่อความยากลำบาก					
3	มีความร่าเริง แจ่มใส					
4	มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ที่มั่นคง					
5	มีความสุขุม รอบคอบ น่าเชื่อถือ					
มนุษยสัมพันธ์						
1	พูดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ					
2	เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี					
3	เป็นกันเองกับครูและผู้อื่น					
4	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีมิตรไมตรีที่ดีกับผู้เรียน					
คุณธรรมจริยธรรม						
1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
2	มีความยุติธรรม					
3	ความเป็นประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิของผู้อื่นเสมอ					
4	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่					

ตอนที่ 3

ด้านข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการนิเทศการเรียนการสอนวิชา
ลูกเสือ กศน.1 อย่างไรบ้างโปรดให้รายละเอียดโดยเขียนลงในช่องว่างข้างล่างนี้

1. ด้านการนิเทศ

---

2. ด้านหลักสูตรเนื้อหา

---

3. ด้านการเรียนการสอน

---

4. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

---

5. อื่นๆ

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอิงอร เอกนิล
วันเดือนปีเกิด	10 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	533 ซอยเจริญนคร14 แขวงคลองตันใต้ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตจอมทอง เลขที่ 38 อาคารเอนกประสงค์ชั้น 3 สำนักงาน เขตจอมทอง ถนนพระราม 2 ซอย 3 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	ระดับประถมศึกษา จาก โรงเรียนวัดโพธิ์นิมิตร์
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนวัดอินทาราม
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนวัดอินทาราม
พ.ศ. 2539	พลศึกษา (วท.บ.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ